

Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

Latvijas iedzīvotāju aptauja

2010.gada jūnijs

Saturs

Aptaujas tehniskā informācija	3
Terminu skaidrojums.....	4
Respondentu sociāldemogrāfiskais raksturojums	5
Statistiskās kļūdas novērtēšanas tabula.....	6
Galvenie secinājumi.....	7
1. Līdzdalība vēlēšanās	8
2. Attieksme pret iespēju strādāt vēlēšanu iecirknī.....	20
3. Uzskati par vēlēšanu rezultātu godīgumu	24
4. Attieksme pret "balsu pirkšanu" vēlēšanās.....	28
5. Dažādu informācijas avotu izmantošanas biežums	33
6. Attieksme pret Centrālo vēlēšanu komisiju.....	38
Aptaujā izmantotā anketa	40

Aptaujas tehniskā informācija

PĒTĪJUMA VEICĒJS	Pētījumu centrs SKDS
ĢENERĀLAIS KOPUMS	Latvijas pastāvīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 74 gadiem
PLĀNOTĀS IZLASES APJOMS	1000 respondenti (ģenerālajam kopumam reprezentatīva izlase)
SASNIEGTĀS IZLASES APJOMS	1022 respondenti
IZLASES METODE	Stratificētā nejaušā izlase
STRATIFIKĀCIJAS PAZĪMES	Administratīvi teritoriālā
APTAUJAS VEIŠANAS METODE	Tiešās intervijas respondentu dzīves vietās
ĢEOGRĀFISKAIS PĀRKLĀJUMS	Visi Latvijas reģioni (130 izlases punkti)
APTAUJAS VEIŠANAS LAIKS	No 04.06.2010. līdz 18.06.2010.

SASNIEGTĀS IZLASES SALĪDZINĀJUMS AR IEDZĪVOTĀJU STATISTIKU

	Respondentu skaits izlasē (%) pirms svēršanas	Respondentu skaits izlasē (%) pēc svēršanas	LR IeM PMLP Iedz. reģ. dati uz 16.09.09.
KOPĀ	100.0	100.0	100.0

REĢIONS

Rīga	31.2	32.0	32.0
Pierīga	17.4	17.2	17.2
Vidzeme	11.1	10.2	10.2
Kurzeme	13.4	13.1	13.1
Zemgale	10.8	12.3	12.3
Latgale	16.1	15.2	15.2

DZIMUMS

Vīrieši	46.3	46.9	46.9
Sievietes	53.7	53.1	53.1

TAUTĪBA

Latvieši	61.1	57.4	57.4
Citi	38.9	42.6	42.6

VECUMS

18 - 24 g.v.	13.1	14.8	14.8
25 - 34 g.v.	21.2	19.3	19.3
35 - 44 g.v.	18.2	18.4	18.4
45 - 54 g.v.	19.4	19.3	19.3
55 - 74 g.v.	28.1	28.2	28.2

STATUSS

Strādājošie	55.1	54.4
Nestrādājošie	44.9	45.6

IZGLĪTĪBA

Pamata	11.0	11.2
Vidējā, vidējā speciālā	66.1	66.5
Augstākā	22.9	22.3

PILSONĪBA

LR pilsoņi	87.4	86.2
Respondenti bez LR pilsonības	12.6	13.8

Dati tika svērti pēc pazīmēm: reģions, tautība, dzimums, vecums.

Piezīme: Atskaitē analizēti dati par LR pilsoņu kopumu

Projekta vadītāja	Ieva Strode
Materiālu sagatavoja	Inese Ilmere, Nataļja Kovaļova
Aptauju vadīja	Vineta Zeiferte
Datu masīvu veidoja	Liene Līvmane

Terminu skaidrojums

IZLASE

LR pilsoņu kopuma mikromodelis

REĢIONI (VĒLĒŠANU APGABALI)

Rīga – Rīgas pilsēta

Vidzeme – Ādažu novads, Alojas novads, Alūksnes novads, Amatas novads, Apes novads, Babītes novads, Baldones novads, Beverīnas novads, Burtnieku novads, Carnikavas novads, Cesvaines novads, Cēsu novads, Ērgļu novads, Garkalnes novads, Gulbenes novads, Ikšķiles novads, Inčukalna novads, Jaunpiebalgas novads, Jūrmala, Krimuldas novads, Ķeguma novads, Ķekavas novads, Lielvārdes novads, Limbažu novads, Līgatnes novads, Lubānas novads, Madonas novads, Mālpils novads, Mārupes novads, Mazsalacas novads, Naukšēnu novads, Ogres novads, Olaines novads, Pārgaujas novads, Priekuļu novads, Raunas novads, Rūjienas novads, Ropažu novads, Salacgrīvas novads, Salaspils novads, Saulkrastu novads, Sējas novads, Siguldas novads, Smiltenes novads, Stopiņu novads, Strenču novads, Valkas novads, Valmiera, Valmieras novads, Varakļānu novads, Vecpiebalgas novads

Kurzeme – Aizputes novads, Alsungas novads, Brocēnu novads, Dundagas novads, Durbes novads, Grobiņas novads, Liepāja, Nīcas novads, Pāvilostas novads, Priekules novads, Rojas novads, Rucavas novads, Saldus novads, Skrundas novads, Talsu novads, Vaiņodes novads, Ventspils, Ventspils novads.

Zemgale – Aizkraukles novads, Aknīstes novads, Auces novads, Bauskas novads, Dobeles novads, Engures novads, Iecavas novads, Jaunjelgavas novads, Jaunpils novads, Jelgava, Jelgavas novads, Jēkabpils, Jēkabpils novads, Kandavas novads, Kokneses novads, Krustpils novads, Neretas novads, Ozolnieku novads, Pļaviņu novads, Rundāles novads, Salas novads, Skrīveru novads, Tērvetes novads, Tukuma novads, Vecumnieku novads, Viesītes novads.

Latgale – Aglonas novads, Baltinavas novads, Balvu novads, Ciblas novads, Dagdas novads, Daugavpils, Daugavpils novads, Ilūkstes novads, Kārsavas novads, Krāslavas novads, Līvānu novads, Ludzas novads, Preiļu novads, Rēzekne, Rēzeknes novads, Riebiņu novads, Rugāju novads, Vārkavas novads, Viļakas novads, Viļānu novads, Zilupes novads.

APDZĪVOTĀS VIETAS TIPS

Rīga – Rīgas pilsēta

Cita pilsēta – Daugavpils, Liepāja, Jelgava, Ventspils, Rēzekne, Jūrmala, Valmiera, Jēkabpils un citas pilsētas.

Lauki – pagasti, lauku viensētas.

IZGLĪTĪBA

Pamatizglītība – respondents ar pamata vai nepabeigtu vidējo izglītību.

Vidējā, vidējā speciālā – respondents ar vispārējo vidējo izglītību, vidējo speciālo izglītību vai nepabeigtu augstāko izglītību.

Augstākā – respondents ar augstāko izglītību.

NODARBINĀTĪBAS SEKTORS

Valsts sektors – respondenti, kuri strādā valsts iestādēs vai uzņēmumos ar valsts kapitālu.

Privātais sektors – respondenti, kuri strādā uzņēmumos ar privāto kapitālu.

Nestrādā – respondenti: mājsaimnieces, pensionāri, skolēni, studenti, bezdarbnieki.

Cits – respondenti, kuriem ir gadījuma darbi, strādā apmaksātu darbu sabiedriskās organizācijās, kā arī tie respondenti, kuri nezināja konkrētu nodarbinātības sektoru.

PAMATNODARBOŠANĀS

Vadītājs – augstākā vai vidējā līmeņa vadītājs: uzņēmuma, firmas, organizācijas, nodaļas vadītājs, vadošais speciālists uzņēmumā, iestādē.

Speciālists, ierēdnis – ierēdnis vai darbinieks valsts, pašvaldību iestādē vai privātā uzņēmumā; nestrādā fizisku darbu.

Strādnieks – ierindas darbinieks rūpniecībā, celtniecībā, lauksaimniecībā, tirdzniecībā, apkalpojošajā sfērā, sabiedriskajā ēdināšanā; strādā fizisku darbu.

Zemnieks – persona, kas strādā sev piederošā lauku saimniecībā.

Individuālais darbs – pats sev darba devējs, arī profesionāls speciālists (advokāts, ārsts u.tml.), uzņēmuma īpašnieks.

Pensionārs – persona, kas ir pensijā un nestrādā algotu darbu, arī invaliditātes pensionārs.

Skolnieks, students – persona, kas mācās dienas nodaļā kādā no mācību iestādēm.

Mājsaimniece – persona, kas ir mājsaimniece vai mājsaimnieks un pašlaik nestrādā algotu darbu; arī ja atrodas bērna kopšanas atvaļinājumā.

Bezdarbnieks – persona, kas ir darba spējīgā vecumā un nekur nestrādā.

IENĀKUMU LĪMENIS

Vidējie ienākumi uz vienu ģimenes locekli mēnesī, ieskaitot visus ienākumus (algas, stipendijas, pabalstus, pensijas u.t.t.) pēc nodokļu nomaksas

Zemi – līdz Ls80

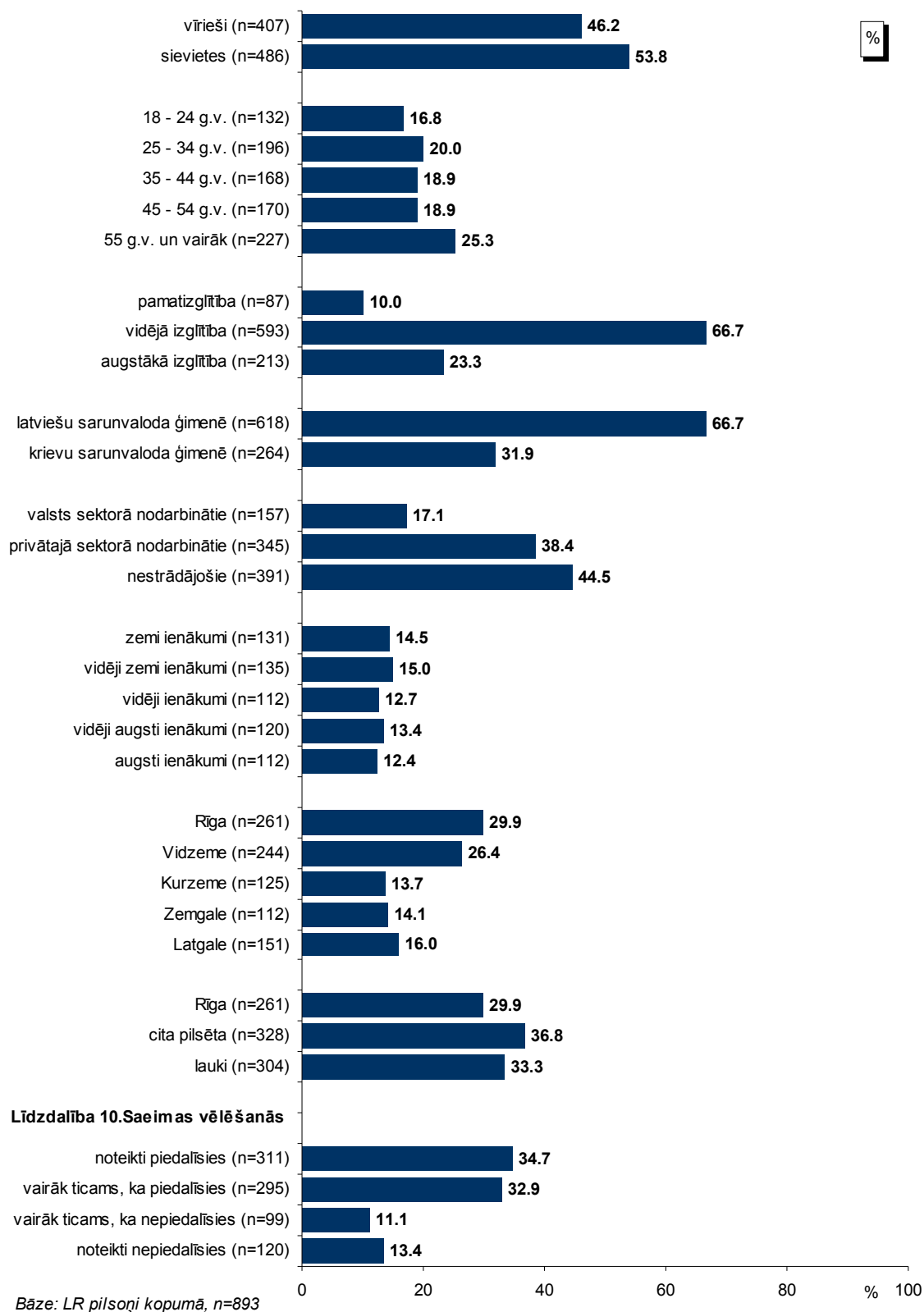
Vidēji zemi – no Ls81 līdz Ls120

Vidēji – no Ls121 līdz Ls160

Vidēji augsti – no Ls161 līdz Ls200

Augsti – Ls201 un vairāk.

Respondentu sociāldemogrāfiskais raksturojums

Statistikās kļūdas novērtēšanas tabula

Pētījuma rezultātos vienmēr pastāv zināma *statistikās kļūdas* varbūtība. Analizējot un interpretējot pētījumā iegūtos rezultātus, to vajadzētu ņemt vērā. Tās atšķirības, kuras iekļaujas statistikās kļūdas robežās jeb ir mazākas par to, var uzskatīt par *nenozīmīgām*.

Statistikā kļūda tiek aprēķināta pēc sekojošās formulas :

$$SK = q \times \sqrt{\pi \times (100 - \pi) / n}$$

kur :

SK - statistikā kļūda

q - koeficients, kas pie 95% varbūtības ir vienāds ar 1.96

π - pētījumā iegūtais respondentu atbilžu procentuālais sadalījums

n - respondentu skaits

Lai ērtāk un ātrāk noteiktu statistisko mērījuma kļūdu, ir lietderīgi izmantot statistikās kļūdas novērtēšanas tabulu.

PĒTĪJUMA REZULTĀTU STATISTISKĀS KĻŪDAS NOVĒRTĒŠANAS TABULA
(ar 95 % varbūtību)

Procentuālais atbilžu sadalījums (%)	Respondentu skaits [N] =															
	50	75	100	200	300	400	500	600	700	800	900	1000	1100	1200	1500	2000
1 vai 99	2.8	2.2	1.9	1.4	1.1	1.0	0.9	0.8	0.7	0.7	0.6	0.6	0.6	0.5	0.5	0.4
2 vai 98	3.9	3.2	2.7	1.9	1.6	1.4	1.2	1.1	1.0	1.0	0.9	0.9	0.8	0.8	0.7	0.6
4 vai 96	5.4	4.5	3.8	2.7	2.2	1.9	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.2	1.1	1.0	0.9
6 vai 94	6.6	5.4	4.7	3.3	2.7	2.3	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.3	1.2	1.0
8 vai 92	7.5	6.1	5.3	3.8	3.1	2.7	2.4	2.2	2.0	1.9	1.8	1.7	1.6	1.5	1.4	1.2
10 vai 90	8.3	6.8	5.9	4.2	3.4	2.9	2.6	2.4	2.2	2.0	2.0	1.9	1.8	1.7	1.5	1.3
12 vai 88	9.0	7.4	6.4	4.5	3.7	3.2	2.9	2.6	2.4	2.3	2.1	2.0	1.9	1.8	1.6	1.4
15 vai 85	9.9	8.0	7.0	5.0	4.0	3.5	3.1	2.9	2.6	2.5	2.3	2.2	2.1	2.0	1.8	1.6
18 vai 82	10.7	8.7	7.5	5.3	4.4	3.8	3.4	3.0	2.9	2.7	2.5	2.4	2.3	2.2	1.9	1.7
20 vai 80	11.1	9.1	7.8	5.5	4.5	3.9	3.5	3.2	3.0	2.8	2.6	2.5	2.4	2.3	2.0	1.8
22 vai 78	11.5	9.4	8.1	5.7	4.7	4.1	3.6	3.3	3.1	2.9	2.7	2.6	2.5	2.4	2.1	1.8
25 vai 75	12.0	9.8	8.5	6.0	4.9	4.2	3.8	3.5	3.2	3.0	2.8	2.7	2.6	2.5	2.2	1.9
28 vai 72	12.5	10.2	8.8	6.2	5.1	4.4	3.9	3.6	3.3	3.1	2.9	2.8	2.7	2.5	2.3	2.0
30 vai 70	12.7	10.4	9.0	6.4	5.2	4.5	4.0	3.7	3.4	3.2	3.0	2.8	2.7	2.6	2.3	2.0
32 vai 68	12.9	10.6	9.1	6.5	5.3	4.6	4.1	3.7	3.5	3.2	3.1	2.9	2.8	2.6	2.4	2.1
35 vai 65	13.2	10.8	9.4	6.6	5.4	4.7	4.2	3.8	3.5	3.3	3.1	3.0	2.8	2.7	2.4	2.1
40 vai 60	13.6	11.1	9.6	6.8	5.5	4.8	4.3	3.9	3.6	3.4	3.2	3.0	2.9	2.8	2.5	2.2
45 vai 55	13.8	11.3	9.8	6.9	5.6	4.9	4.4	4.0	3.7	3.5	3.3	3.1	2.9	2.8	2.5	2.2
50 vai 50	13.9	11.3	9.8	6.9	5.7	4.9	4.4	4.0	3.7	3.5	3.3	3.1	3.0	2.8	2.5	2.2

Lai noteiktu statistisko mērījuma kļūdu, ir jāzina nesvērts respondentu skaits attiecīgajā grupā un rezultāts procentos. Izmantojot šos lielumus, tabulas attiecīgajā iedaļā var atrast statistikās mērījuma kļūdas robežas + / - procentos ar **95% varbūtību**.

Piemēram, ja pētījuma rezultātā no visiem aptaujātajiem LR pilsoņiem (respondentu skaits n = 893) kopumā 19.5% norādīja, ka „jā, noteikti piekristu” vai „drīzāk piekristu” kļūt par vēlēšanu novērotāju, tad ar 95% varbūtību var teikt, ka statistikā mērījuma kļūda šeit ir + / - 2.6% robežās. No tā izriet, ka saskaņā ar aptaujas datiem kļūt par vēlēšanu novērotāju būtu gatavi no 16.9% līdz 22.1% LR pilsoņu.

Galvenie secinājumi

Saskaņā ar 2010.gada jūnijā veiktās Latvijas iedzīvotāju aptaujas datiem 10.Saeimas vēlēšanās piedalīties noskaņoti 68%. Tiesa – to, ka „noteikti piedalīsies”, atzīmējuši tikai 35%. Salīdzinājumam – pirms 9.Saeimas vēlēšanām 2006.gada jūlijā tajās plānoja piedalīties 74% aptaujāto un 40% atbildēja, ka to darīs noteikti.

Raksturojot, kāpēc domā piedalīties vēlēšanās, iedzīvotāji visbiežāk par iemesliem atzīst pilsoņa pienākumu (38%), cerību uz labāku nākotni, situācijas uzlabošanu (16%) un vēlmi vēlēšanās balsot par kādu noteiktu partiju (12%).

Savukārt aptaujas dalībnieki, kuri vairāk sliecas nebalsot, visbiežāk to pamatojuši ar to, ka nav ticības, neuzticas nevienam (22%), nezina, par ko balsot (21%), bažām, ka vienalga nekas nemainīsies un uzlabojumi nebūs vērojami (19%), kā arī neredz jēgu piedalīties (17%). Jāpiebilst, ka, salīdzinot ar 2006.gada jūliju, arguments, ka nav, par ko balsot, ir minēts ievērojami biežāk.

Vērojams, ka aptaujas dalībnieki ir arī samērā skeptiski noskaņoti par savu draugu un radnieku, kuri atrodas ārzemēs, gatavību piedalīties vēlēšanās – 38% uzskata, ka neviens no viņiem nepiedalīsies vēlēšanās, kamēr iespēju, ka daļa vēlēšanās piedalīsies, pauduši 16%.

Interesanti atzīmēt, ka vērojama cieša saistība ar līdzdalību pēdējās pašvaldību un Eiropas Parlamenta vēlēšanās – no cilvēkiem, kuri piedalījās pēdējās vēlēšanās, Saeimas vēlēšanās domājuši piedalīties 82%, bet no tiem, kuri nepiedalījās – 38%.

Aptaujas dalībnieki arī samērā atturīgi vērtējuši iespēju piedalīties vēlēšanās kā novērotājiem vai strādāt vēlēšanu iecirknī: iespēju būt par vēlēšanu novērotāju pieļāva 20% (t.sk. 8% tam „noteikti piekristu”), bet 34% atbildēja, ka būtu gatavi strādāt vēlēšanu iecirknī (t.sk. 7% būtu ar mieru strādāt kā brīvprātīgie, nesāņemot samaksu).

Runājot par vēlēšanu godīgumu, jāatzīmē, ka vairākums – 61% - aptaujas dalībnieku uzskata, ka pēdējās vēlēšanās, kurās viņi piedalījās, attiecīgajā iecirknī balsis tika saskaitītas godīgi, bet pretēju viedokli pauda 18%. Jāpiebilst, ka visbiežāk aizdomās par vēlmi mēģināt viltot vēlēšanu rezultātus tiek turētas politiskās partijas, atsevišķi deputātu kandidāti vai ekonomiskie grupējumi. Interesanti, ka par 10.Saeimas vēlēšanu godīgumu iedzīvotāji bija pārliecināti retāk – vairākums (66%) pieļāva iespēju, ka varētu būt mēģinājumi viltot vēlēšanu rezultātus.

Par savu godīgumu iedzīvotāji ir pārliecināti vairāk – kopumā 76% domā, ka viņi tomēr nepiekristu nobalsot par kādu sarakstu, ja par to viņiem piedāvātu samaksu (t.sk. 58% „noteikti nepiekristu”). Arī vispārīgi runājot par šo jautājumu, vairākums iedzīvotāju (63%) „balsu pārdošanu” uzskatīja par nosodāmu (t.sk. 41% to atzina par „loti nosodāmu rīcību”).

Raksturojot informācijas avotus, jāatzīmē, ka televīzija joprojām ir visbiežāk izmantotais informācijas līdzeklis – vismaz reizi nedēļā to izmanto 95% aptaujāto un 85% to izmanto katru vai gandrīz katru dienu. Nedaudz mazāk populārs izrādījies radio, ko vismaz reizi nedēļā lieto 84%. Internetu vismaz reizi nedēļā izmanto 63% aptaujāto, tomēr jāatzīmē, ka tā lietošanas intensitāte ievērojami atšķiras dažādās vecuma grupās – piemēram, vecuma grupā no 18 līdz 24 gadiem internetu vismaz reizi nedēļā izmanto 94% aptaujāto, bet vecuma grupā no 25 līdz 43 gadiem – 89%.

1. Līdzdalība vēlēšanās

Aptaujas ietvaros tika noskaidrota LR pilsoņu aktivitāte vēlēšanās – vai viņi plāno piedalīties 10.Saeimas vēlēšanās un kādi ir galvenie iemesli, kāpēc viņi to plāno darīt vai nedarīt, vai vēlēšanās piedalīsies viņu radi un draugi, kas dzīvo ārzemēs, kā arī respondentu līdzdalība iepriekšējās vēlēšanās.

Saskaņā ar pētījuma datiem aptuveni 2/3 balsstiesīgo iedzīvotāju (68%) norādīja, ka piedalīsies (atbildes „*noteikti piedalīšos*” un „*vairāk ticams, ka piedalīšos*”) **10.Saeimas vēlēšanās**, kas notiks 2010.gada 2.oktobrī. To, ka vēlēšanās nepiedalīsies („*noteikti nepiedalīšos*” un „*vairāk ticams, ka nepiedalīšos*”), atzīmēja 25% respondentu.

Salīdzinot ar 2006.gadu, kad tika uzdots jautājums, vai respondenti plāno piedalīties 9.Saeimas vēlēšanās, ir krities atbilžu „*noteikti piedalīšos*” un „*vairāk ticams, ka piedalīšos*” minēšanas biežums. 2006.gadā piedalīties 9.Saeimas vēlēšanās plānoja kopumā 74%, bet to, ka piedalīsies 10.Saeimas vēlēšanās, kā jau minēts iepriekš, norādīja 68%.

Biežāk nekā caurmērā 10.Saeimas vēlēšanās plāno piedalīties iedzīvotāji, kuri vecāki par 45 gadiem, pilsoņi ar augstāko izglītību, valsts sektorā strādājošie, respondenti ar vidēji zemiem, vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, kā arī Rīgā dzīvojošie. Savukārt balsstiesīgie iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 44 gadiem, respondenti ar pamata vai vidējo izglītību, aptaujātie ar zemiem vai vidējiem ienākumiem, Vidzemē dzīvojošie un pētījuma dalībnieki lauku novados biežāk nekā caurmērā minēja, ka nākamajās vēlēšanās nepiedalīsies.

Atšķirības arī manāmas, ja salīdzina datus atkarībā no respondentu līdzdalības iepriekšējās vēlēšanās 2009.gadā. No tiem, kuri bija piedalījušies pašvaldību un/vai Eiropas Parlamenta vēlēšanās 2009.gada 6.jūnijā, vairāk kā 4/5 plāno piedalīties arī 10.Saeimas vēlēšanās, bet no tiem, kas iepriekšējās vēlēšanās nepiedalījās – aptuveni 2/5.

Lūgti norādīt **iesmeslus, kāpēc piedalīsies 10.Saeimas vēlēšanās**, visbiežāk (38%) pētījuma dalībnieki, kuri bija pauduši gatavību vēlēties, to pamatoja ar „*pilsoņa pienākumu*”. Iedzīvotāji norādīja, ka viņi ir pilsoņi, tāpēc dosies vēlēties, tas ir jādara u.tml. Retāk respondenti minējuši tādus argumentus kā „*cerība uz labāku nākotni*” (16%), to, ka „*vēlas atbalstīt kādu noteiktu partiju*” (12%) vai „*vēlas paust savu viedokli*” (10%). Citus iesmeslus tie, kuri plāno piedalīties vēlēšanās, minēja retāk – uzsvērts, ka „*katrai balsij ir nozīme*” (5%), „*vēlas nobalsot, lai kāda partija saņem mazāk vietu*” (5%) u.c.

Tie, kuri „*noteikti piedalīsies*” vēlēšanās, biežāk nekā tie, kuri „*vairāk ticams, ka piedalīsies*”, minējuši tādus iesmeslus kā pilsoņa pienākums, cerība uz labāku nākotni un vēlme atbalstīt noteiktu politisko spēku.

Savukārt, salīdzinot ar 2006.gada datiem, 2010.gadā atbildes par pilsoņa pienākumu un vēlmi atbalstīt noteiktu partiju minētas retāk.

Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

Tie, kuri **nepiedalīsies 10.Saeimas vēlēšanās**, visbiežāk to pamatoja ar to, ka „*nav ticības, neuzticas nevienam*” (22%) „*nezina, par ko balsot vai nav, par ko balsot*” (21%), tāpat „*nekas nebūs labāk*” (19%) „*neredz jēgu*” līdzdalībai vēlēšanās (17%). Mazāk kā 1/10 norādīja, ka nepiedalīsies, jo „*atradīsies ārpus Latvijas*” (6%), „*viss jau tāpat ir izlemts*” (6%) u.c.

Interesanti, ka tie respondenti, kuri norādīja, ka „*vairāk ticams, ka nepiedalīšos*”, biežāk nekā tie, kuri „*noteikti nepiedalīsies*”, atzīmējuši, ka pēc vēlēšanām nekas nebūs labāk.

Atšķirības vērojamas, arī salīdzinot ar 2006.gada datiem – šogad biežāk pausts viedoklis, ka nav, par ko balsot, respondents nezina, par ko balsot, vai vēlēšanu rezultāti jau ir izlemti iepriekš, bet retāk atzīmēts, ka nav ticības nevienam politikim un partijai, aptaujātos neinteresē politika vai arī viņi uzskata, ka viena balss neko neietekmēs.

Aptaujas dalībnieki arī raksturoja, vai viņu **draugu un radnieku vidū ir cilvēki, kuri ir vecumā no 18 gadiem, ir LR pilsoņi un pastāvīgi dzīvo, strādā ārvalstīs**. Pētījuma dati liecina, ka vairākums respondentu atbildēja apstiprinoši - viņiem ir šādi draugi vai radi (58%). To, ka tādu cilvēku viņu tuvinieku un draugu lokā nav, norādīja 40%.

Tie, kuri uz iepriekšējo jautājumu atbildēja apstiprinoši, atzīmēja arī, vai viņu draugi un radi, kas dzīvo ārzemēs, plāno piedalīties 10.Saeimas vēlēšanās. Kopumā 16% atbildēja apstiprinoši, tai skaitā 5% - visi radi un draugi, kas dzīvo ārzemēs, plāno piedalīties vēlēšanās, 2% - vairāk nekā puse, 3% - puse, un 7% - mazāk nekā puse plāno piedalīties 10.Saeimas vēlēšanās.

To, ka viņu draugi un radi, kas ir tiesīgi piedalīties vēlēšanās un dzīvo ārzemēs, nākamajās vēlēšanās neplāno doties balsot, minēja 38%, bet visbiežāk respondenti nav varējuši sniegt konkrētu atbildi (45%).

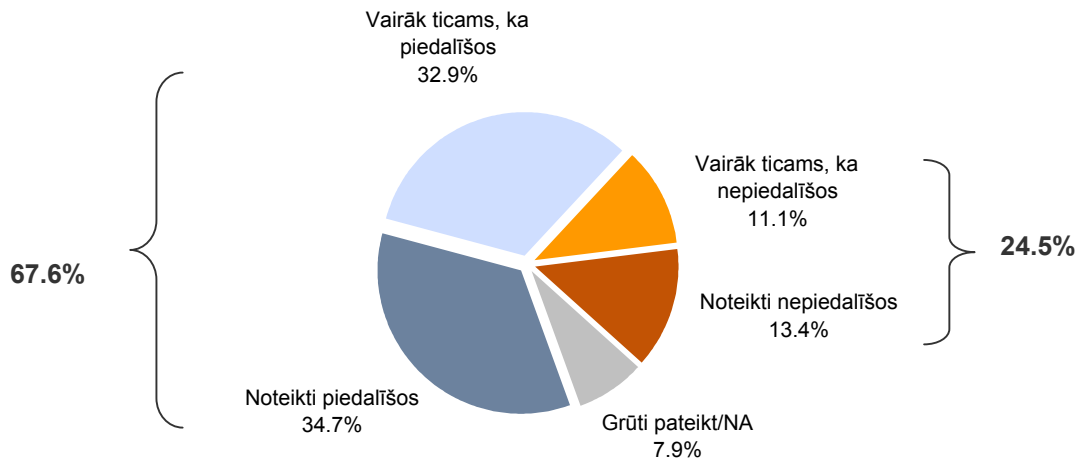
Saskaņā ar aptaujas rezultātiem 67% LR pilsoņu norādīja, ka **piedalījās 2009.gada 6.jūnija vēlēšanās**, t.i., pēdējās pašvaldību un/vai Eiropas Parlamenta vēlēšanās. To, ka vēlēšanās nepiedalījās, atzīmēja 27%.

Biežāk nekā caurmērā vēlēšanās piedalījušies LR pilsoņi, kuri ir vecāki par 45 gadiem, sievietes, aptaujātie ar augstāko izglītību, valsts sektorā strādājošie, grupas ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, Latgalē dzīvojošie, kā arī tie, kuri plāno piedalīties nākamajās – 10.Saeimas vēlēšanās.

Toties vīrieši, iedzīvotāji vecumā no 18 līdz 34 gadiem, respondenti ar pamatizglītību, nestrādājošie, aptaujātie ar zemiem vai vidējiem ienākumiem, Kurzemē dzīvojošie, pētījuma dalībnieki lauku novados un tie, kuri neplāno piedalīties 10.Saeimas vēlēšanās, caurmērā biežāk norādīja, ka nav piedalījušies arī pašvaldību/Eiropas Parlamenta vēlēšanās 2009.gadā.

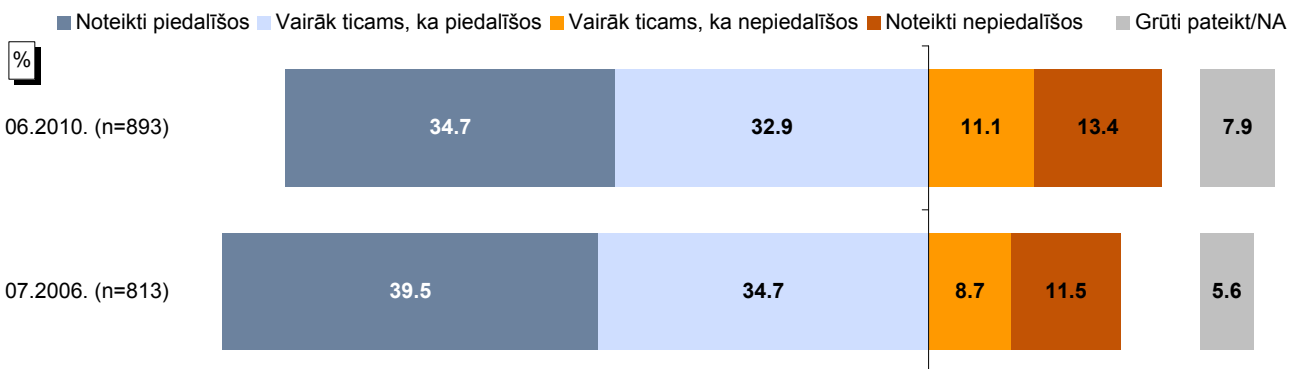
Līdzdalība 10.Saeimas vēlēšanās

"Vai Jūs piedalīsieties 10. Saeimas vēlēšanās, kas notiks 2010.gada 2. oktobrī?"

Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=893

2006.g.* un 2010.g. aptauju datu salīdzinājums

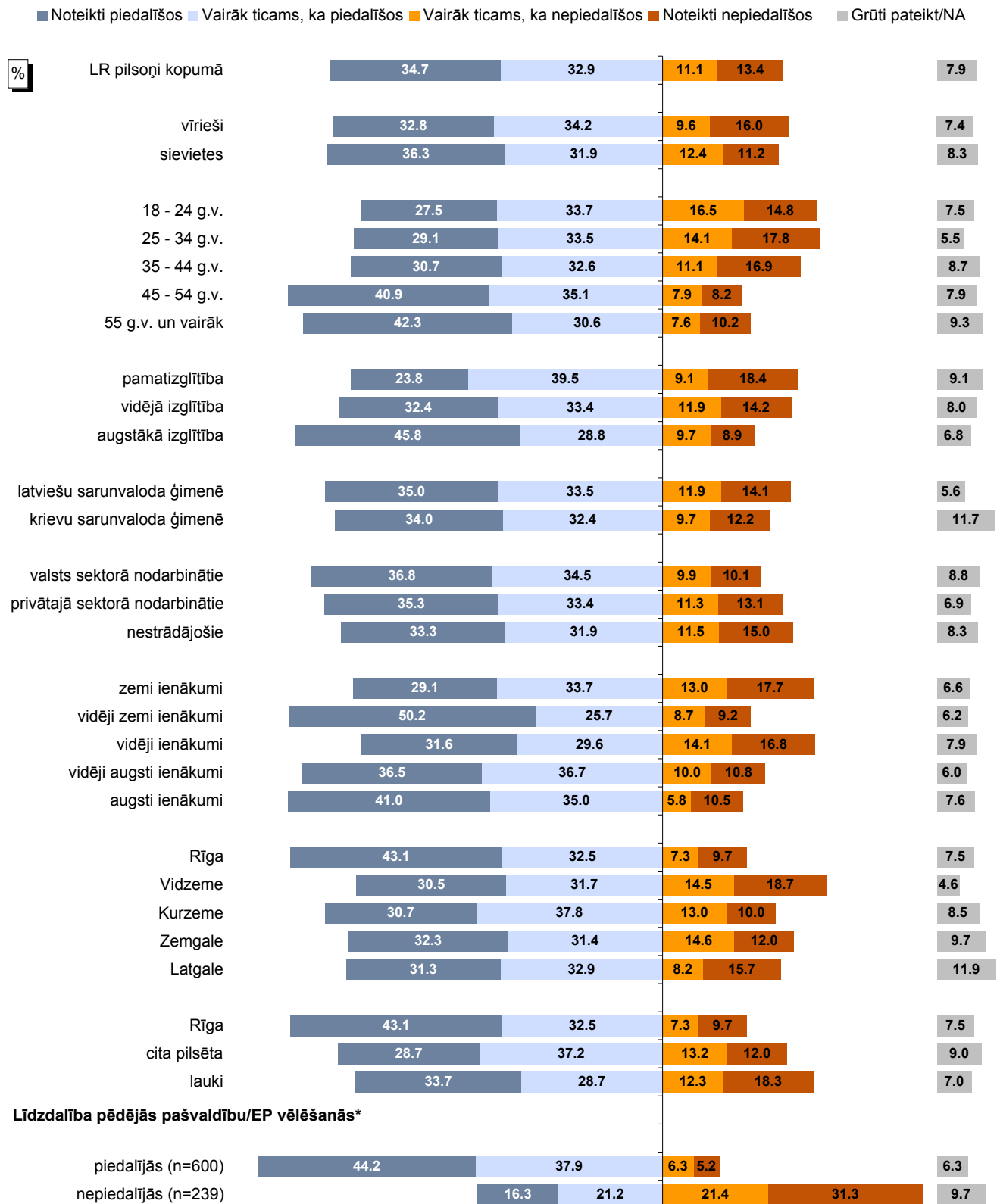
Bāzes: LR pilsoņi kopumā

*2006.g. tika uzdots jautājums "Vai Jūs piedalīsieties 9.Saeimas vēlēšanās, kas notiks 2006.gada 7.oktobrī?"

Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu salīdzinājums

"Vai Jūs piedalīsieties 10. Saeimas vēlēšanās, kas notiks 2010.gada 2. oktobrī?"

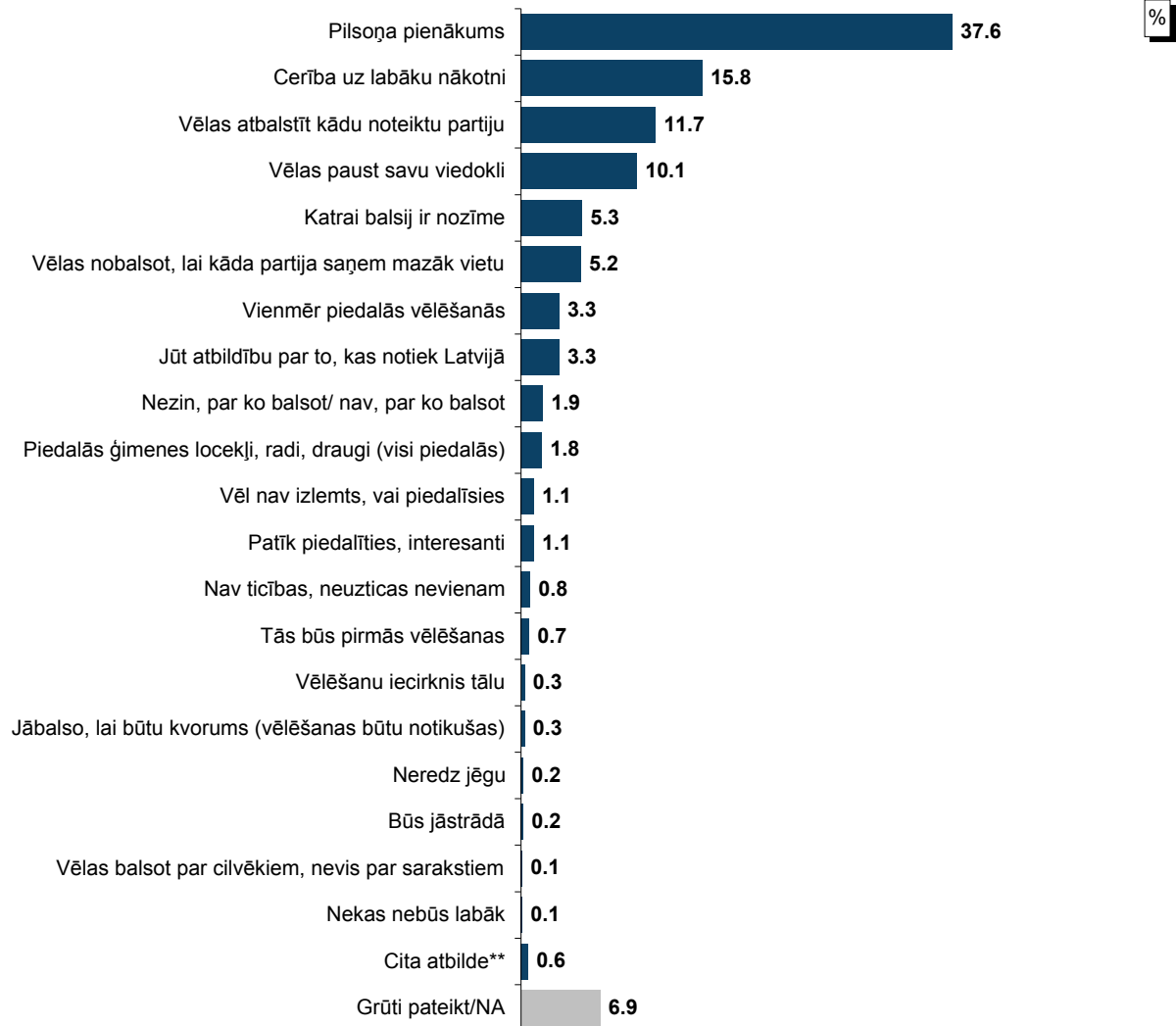

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko raksturojumu 5.lpp.

*Atbildes uz jautājumu "Vai Jūs piedalījāties 2009.gada 6.jūnija vēlēšanās, t.i., pēdējās pašvaldību un/vai Eiropas Parlamenta vēlēšanās?"

Iemesli, kāpēc piedalīsies 10.Saeimas vēlēšanās

"Lūdzu, miniet iemeslus, kāpēc Jūs piedalīsieties vēlēšanās!"

Bāze: LR pilsoņi, kuri norādīja, ka "noteikti piedalīsies" vai "vairāk ticams, ka piedalīsies" 10.Saeimas vēlēšanās, n=606

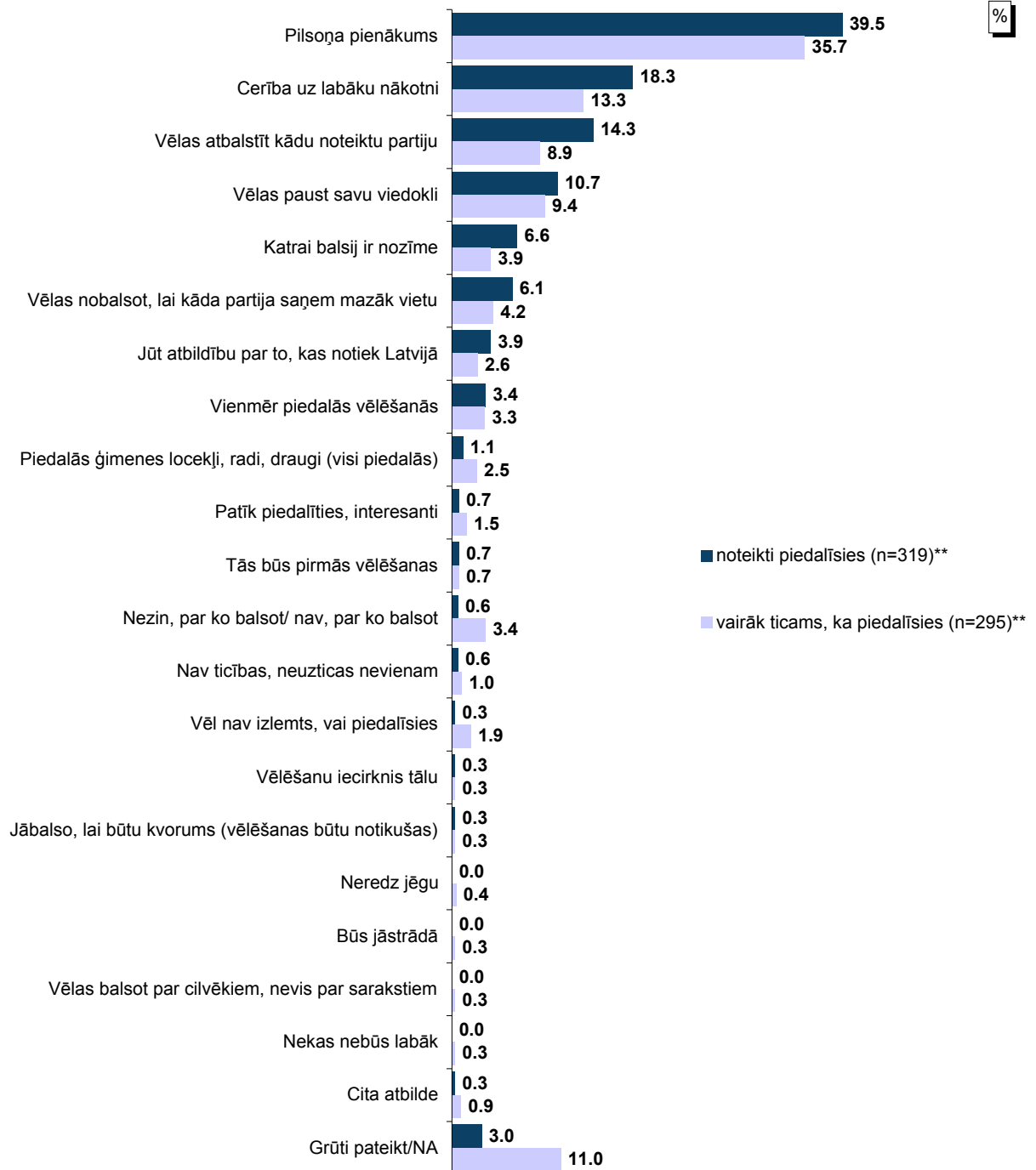
*Tā kā respondenti varēja atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cita atbilde" ietilpst: "demokrātijas izpausme" (minēts 1 reizi); "dzīve neapstājas" (minēts 1 reizi); "tāpat nav ko darīt, aiz gara laika" (minēts 1 reizi); "negrib, lai vēlāk būtu runas, ka cilvēki nebalso" (minēts 1 reizi).

Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

Atbilžu salīdzinājums grupās, kas "noteikti piedalīsies" vai "vairāk ticams, ka piedalīsies" 10.Saeimas vēlēšanās

"Lūdzu, miniet iemeslus, kāpēc Jūs piedalīsieties vēlēšanās!"

Bāzes: LR pilsoņi, kuri norādīja, ka "noteikti piedalīsies" vai "vairāk ticams, ka piedalīsies" 10.Saeimas vēlēšanās

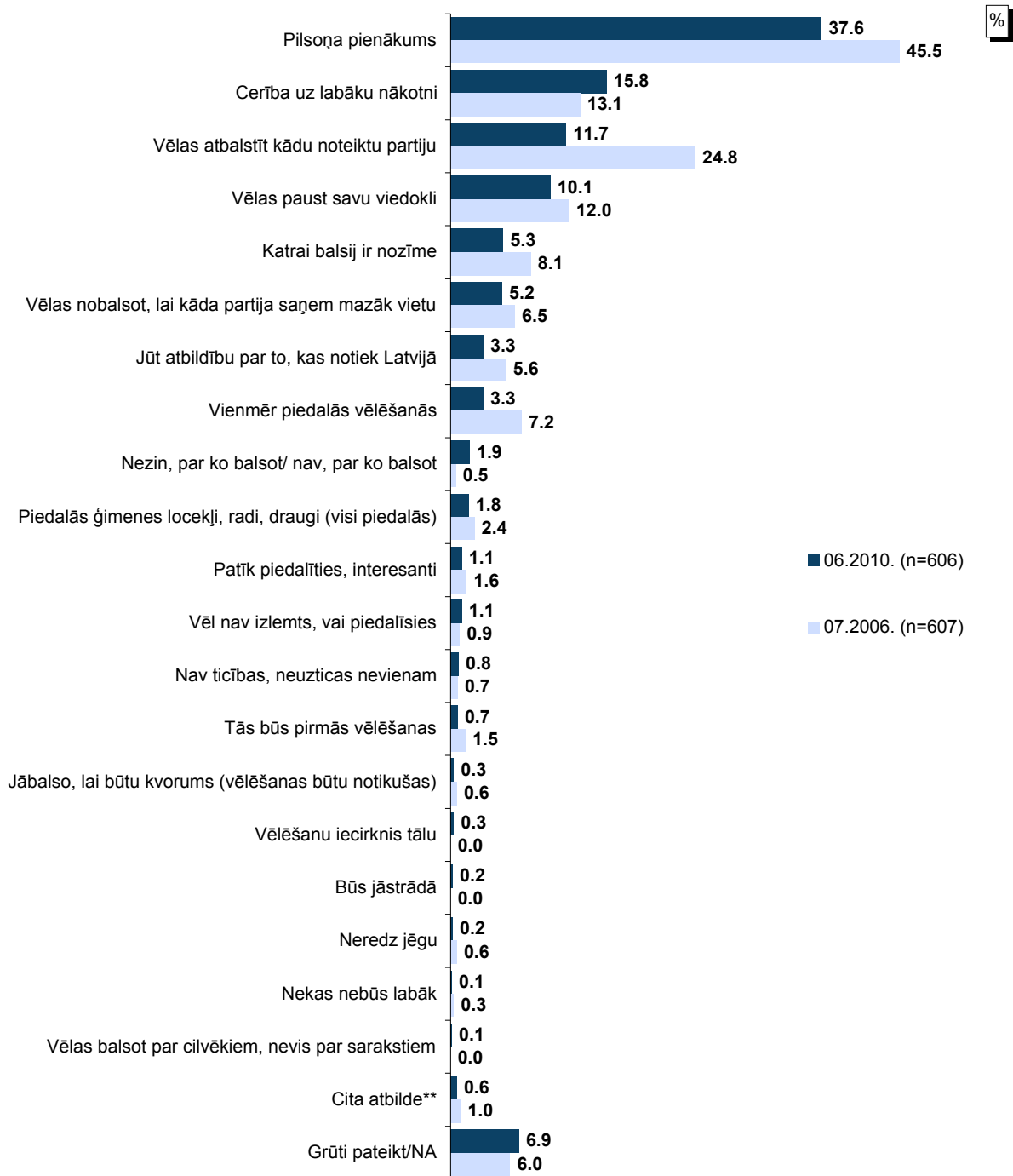
*Tā kā respondenti varēja atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Atbildes uz jautājumu "Vai Jūs piedalīsieties 10. Saeimas vēlēšanās, kas notiks 2010.gada 2. oktobrī?"

Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

2006.g. un 2010.g. aptauju datu salīdzinājums

"Lūdzu, miniet iemeslus, kāpēc Jūs piedalīsieties vēlēšanās!"

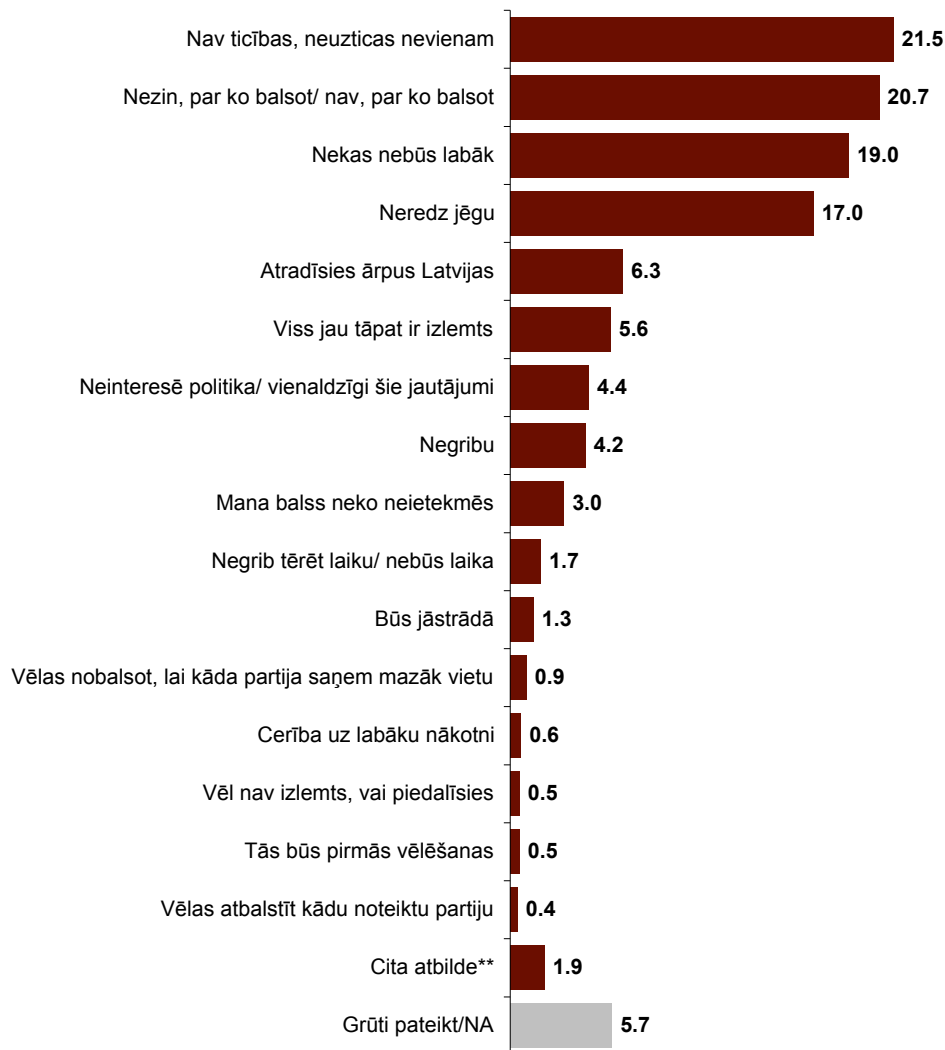

Bāzes: LR pilsoņi, kuri norādīja, ka "noteikti piedalīsies" vai "vairāk ticams, ka piedalīsies" 10.Saeimas vēlēšanās

*Tā kā respondenti varēja atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Iemesli, kāpēc nepiedalīsies 10.Saeimas vēlēšanās

"Lūdzu, miniet iemeslus, kāpēc Jūs nepiedalīsieties vēlēšanās!"

%

Bāze: LR pilsoņi, kuri norādīja, ka "noteikti nepiedalīsies" vai "vairāk ticams, ka nepiedalīsies" 10.Saeimas vēlēšanās, n=219

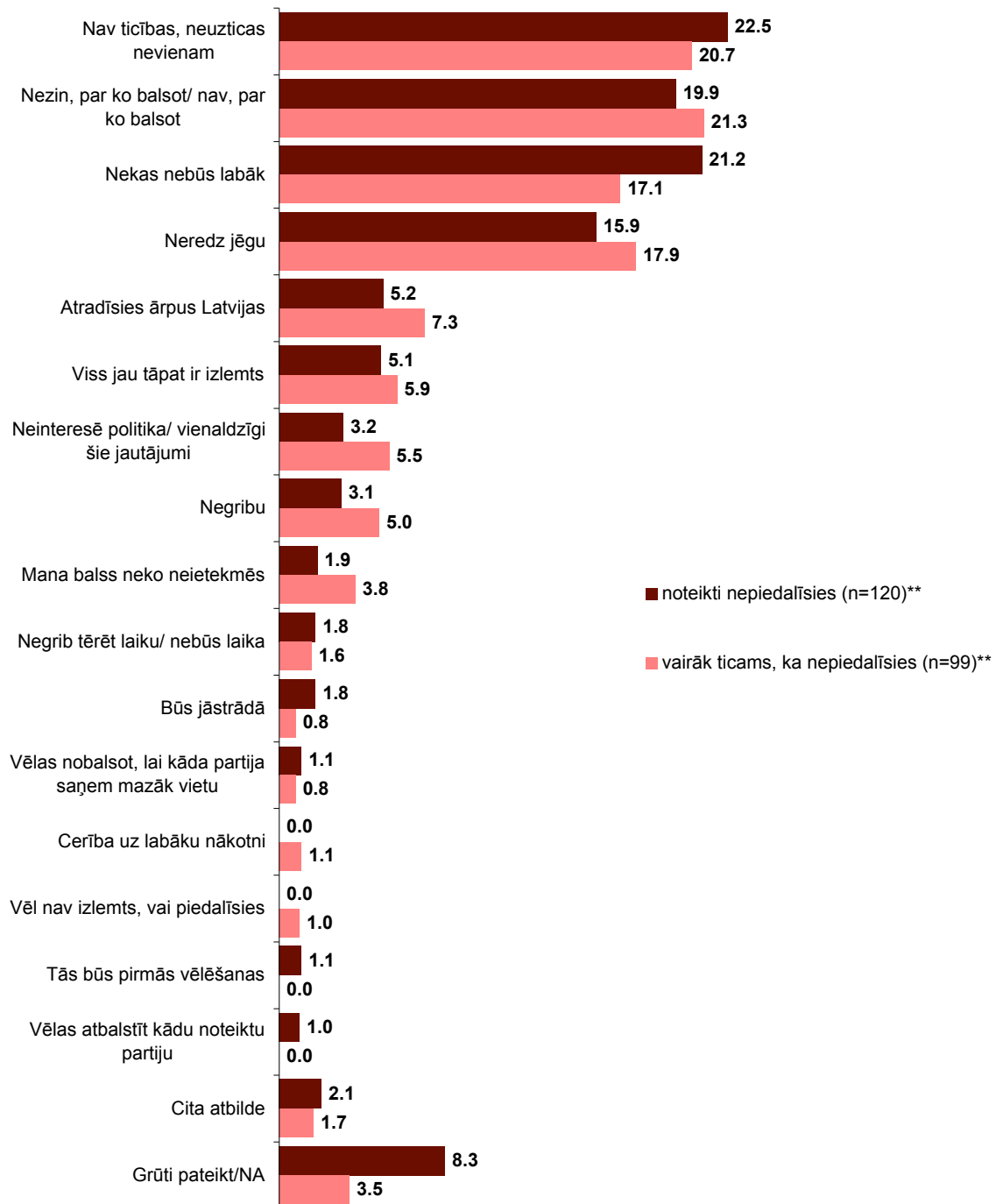
*Tā kā respondenti varēja atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cita atbilde" ietilpst: "būtu kā uzspiests pilsoņa pienākums" (minēts 1 reizi); "parasti nebalsoju" (minēts 1 reizi); "visa valdība ir jānomaina" (minēts 1 reizi); "vēlēt vajadzētu no 23 līdz 65 gadiem, jo pārējiem tikai politika izskats nosaka izvēli" (minēts 1 reizi).

Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

Atbilžu salīdzinājums grupās, kas "noteikti nepiedalīsies" vai "vairāk ticams, ka nepiedalīsies" 10.Saeimas vēlēšanās

"Lūdzu, miniet iemeslus, kāpēc Jūs nepiedalīsieties vēlēšanās!"

Bāzes: LR pilsoņi, kuri norādīja, ka "noteikti nepiedalīsies" vai "vairāk ticams, ka nepiedalīsies" 10.Saeimas vēlēšanās

*Tā kā respondenti varēja atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

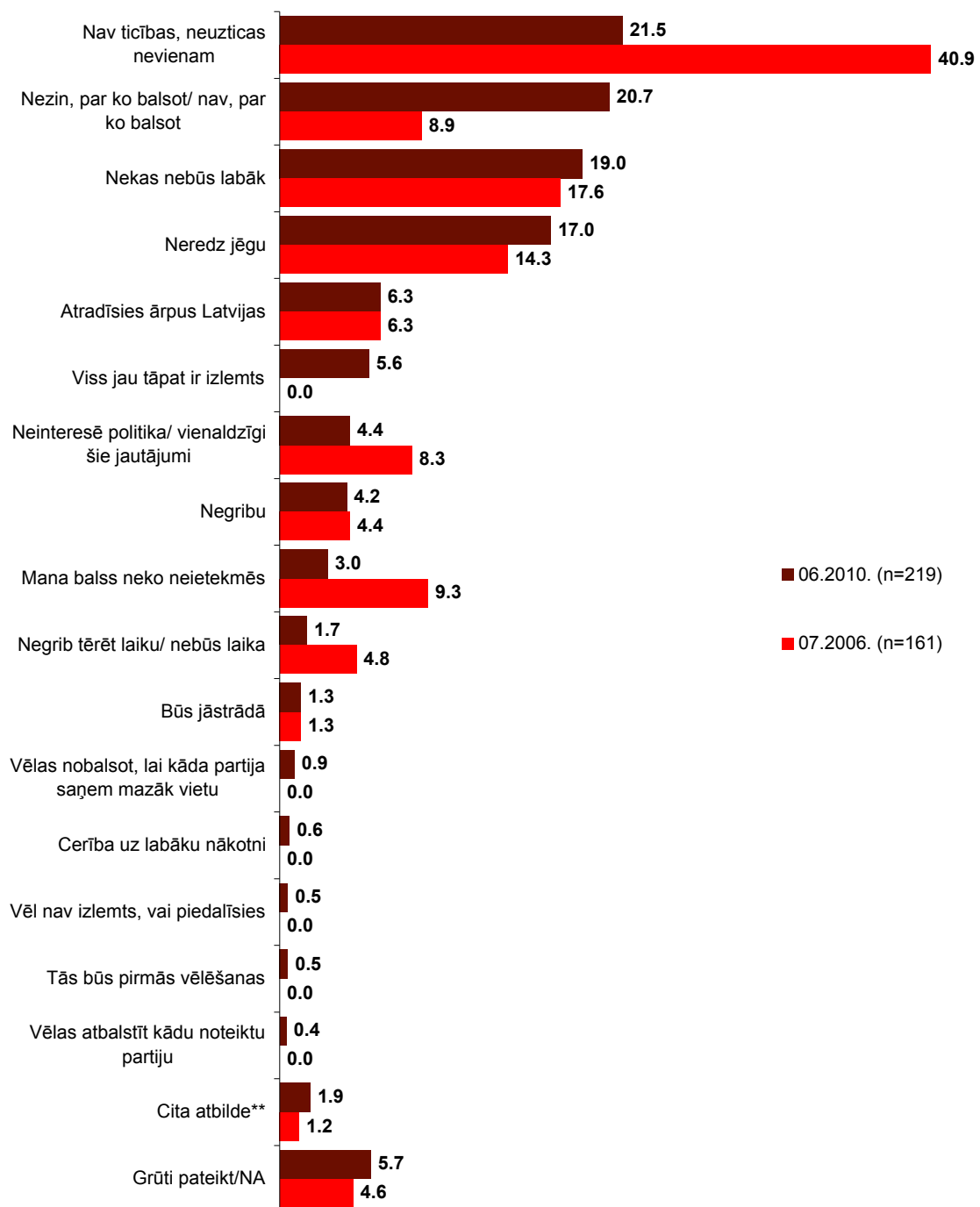
**Atbildes uz jautājumu "Vai Jūs piedalīsieties 10. Saeimas vēlēšanās, kas notiks 2010.gada 2. oktobrī?"

Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

2006.g. un 2010.g. aptauju datu salīdzinājums

"Lūdzu, miniet iemeslus, kāpēc Jūs nepiedalīsieties vēlēšanās!"

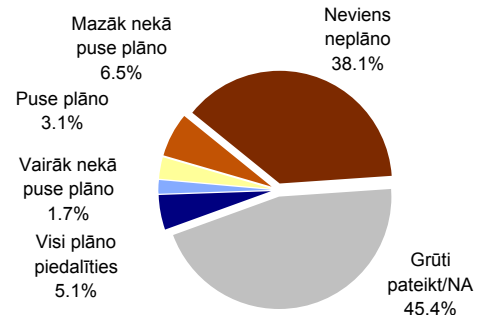
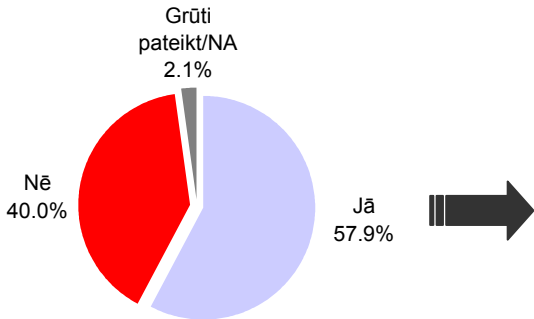
Bāzes: LR pilsoņi, kuri norādīja, ka "noteikti nepiedalīsies" vai "vairāk ticams, ka nepiedalīsies" 10.Saeimas vēlēšanās

*Tā kā respondenti varēja atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

Ārzemēs dzīvojošo draugu un radnieku līdzdalība 10.Saeimas vēlēšanās

"Vai kāds no Jūsu draugiem, radniekiem, kuri ir vecumā no 18 gadiem un ir LR pilsoņi, pastāvīgi dzīvo, strādā ārvalstīs?"

"Vai Jūsu draugi, radnieki, kuri dzīvo, strādā ārvalstīs, plāno piedalīties 10.Saeimas vēlēšanās, kas notiks 2010.gada 2.oktobrī?"

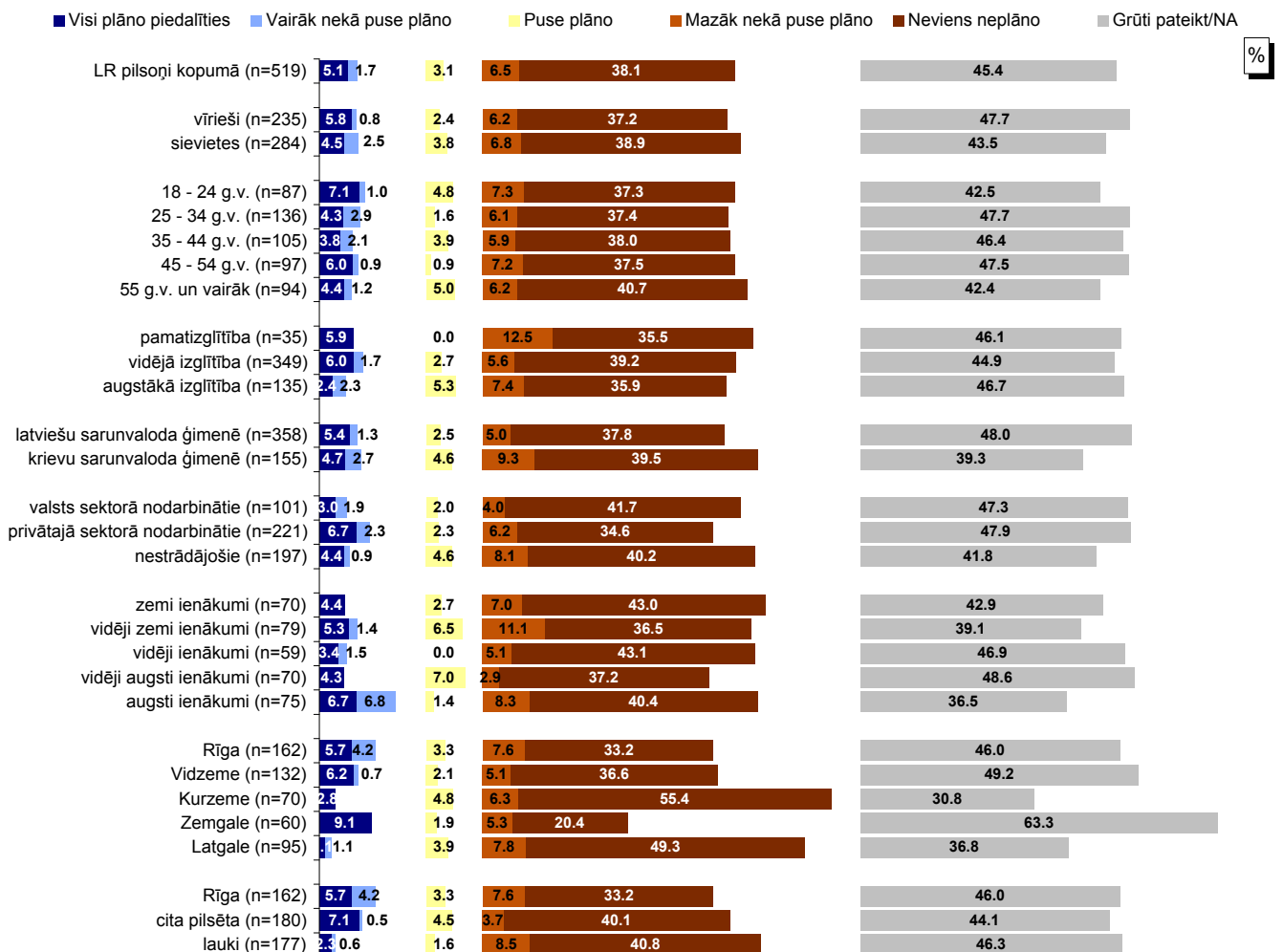

Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=893

Bāze: LR pilsoņi, kuriem ir draugi, radī, kas ir vecumā no 18 gadiem, ir LR pilsoņi, un pastāvīgi dzīvo, strādā ārvalstīs, n=519

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu salīdzinājums

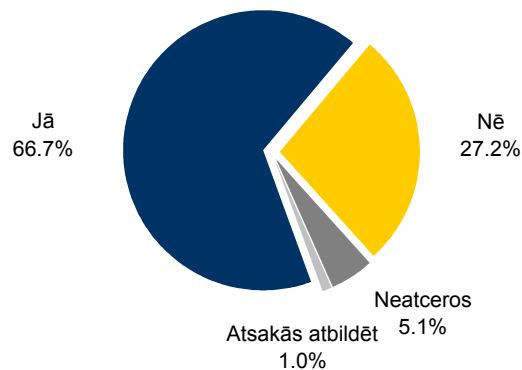
"Vai Jūsu draugi, radnieki, kuri dzīvo, strādā ārvalstīs, plāno piedalīties 10.Saeimas vēlēšanās, kas notiks 2010.gada 2.oktobrī?"

Bāzes: LR pilsoņi, kuriem ir draugi, radī, kas ir vecumā no 18 gadiem, ir LR pilsoņi, un pastāvīgi dzīvo, strādā ārvalstīs

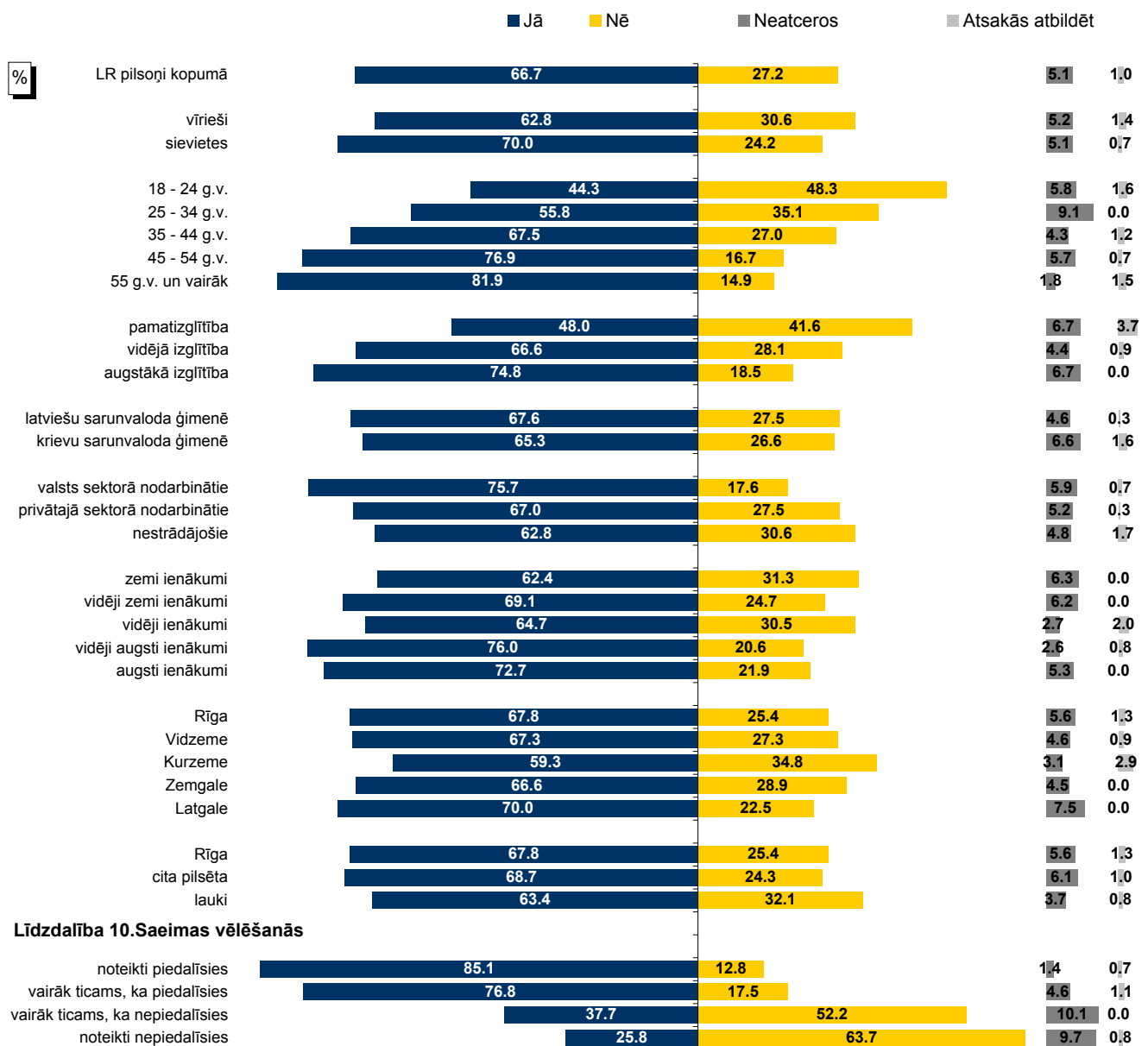
Līdzdalība pēdējās pašvaldību/ Eiropas Parlamenta vēlēšanās

"Vai Jūs piedalījāties 2009.gada 6.jūnija vēlēšanās, t.i., pēdējās pašvaldību un/vai Eiropas Parlamenta vēlēšanās?"

Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=893

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu salīdzinājums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko raksturojumu 5.lpp.

2. Attieksme pret iespēju strādāt vēlēšanu iecirknī

Raksturojot, vai viņi būtu ar mieru **kļūt par vēlēšanu novērotāju** (sekot līdzi balsošanas norisei vēlēšanu dienā 13 stundas un balsu saskaitīšanai vēlēšanu naktī 7 stundas, nesaņemot par to samaksu), kopumā 1/5 LR pilsoņu (20%) norādīja, ka tam piekristu (atbildes „jā noteikti piekristu” un „drīzāk piekristu”). Negatīvu attieksmi („noteikti nepiekristu” un „drīzāk nepiekristu”) pauda vairākums aptaujāto (74%), tai skaitā 50% tam „noteikti nepiekristu”.

Biežāk nekā caurmērā kļūt par vēlēšanu novērotāju būtu ar mieru balsstiesīgie iedzīvotāji ar augstāko izglītību, respondenti ar vidēji zemiem ienākumiem, Kurzemē un Latgalē dzīvojošie, kā arī tie, kuri „noteikti piedalīsies” 10.Saeimas vēlēšanās.

Savukārt aptaujas dalībnieki ar pamatizglītību, tie, kuri ģimenē galvenokārt sarunājas krievu valodā, respondenti ar vidējiem vai vidēji augstiem ienākumiem, Zemgalē dzīvojošie un tie, kuri neplāno piedalīties 10.Saeimas vēlēšanās, biežāk nekā caurmērā nebūtu ar mieru kļūt par vēlēšanu novērotāju.

Aptaujas ietvaros tika uzdots jautājums, vai respondenti, ja būtu tāda iespēja, **vēlētos strādāt vēlēšanu iecirknī**, t.i., 6 stundas iepriekšējā dienā pirms vēlēšanām un 20 stundas vēlēšanu dienā un naktī. Lielākā daļa iedzīvotāju atbildēja noraidoši – „nē, nebūtu gatavs strādāt” (59%), 7% būtu ar mieru strādāt kā brīvprātīgie sabiedriskā kārtā, nesaņemot par to atalgojumu, bet 27% būtu ar mieru strādāt par noteiktu summu.

Aptuveni puse no respondentiem, kuri vēlētos strādāt vēlēšanu iecirknī par noteiktu naudas summu, norādījuši summas līdz 50LVL, bet visbiežāk minētas summas 50LVL (16%), 100LVL (11%) vai 20LVL (10%). Naudas summas, kas pārsniedz 100LVL, nosauca 1/4 aptaujāto, kas būtu ar mieru strādāt vēlēšanu iecirknī par samaksu (25%).

2006.gada un 2010.gada aptauju datu salīdzinājums liecina, ka šogad iedzīvotāji nedaudz biežāk pauduši gatavību strādāt vēlēšanu iecirknī – 2006.gadā 3% bija ar mieru strādāt kā brīvprātīgie un 25% bija ar mieru strādāt par noteiktu samaksu, bet 2010.gadā: attiecīgi 7% un 27%.

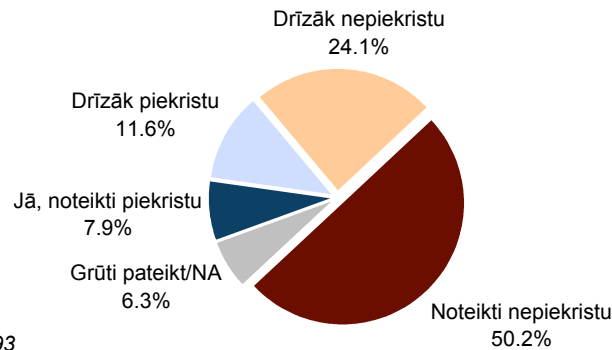
Biežāk nekā caurmērā to, ka būtu ar mieru strādāt vēlēšanu iecirknī sabiedriskā kārtā, minēja respondenti vecumā no 45 līdz 54 gadiem, privātajā sektorā nodarbinātie, respondenti ar augstiem ienākumiem, Kurzemē dzīvojošie un tie, kuri noteikti piedalīsies vēlēšanās.

Par noteiktu samaksu biežāk nekā caurmērā būtu ar mieru strādāt balsstiesīgie vecumā no 18 līdz 44 gadiem, respondenti ar augstāko izglītību, valsts sektorā strādājošie, Rīgā dzīvojošie un tie, kuri noteikti piedalīsies vēlēšanās.

Bet LR pilsoņi, kuri vecāki par 55 gadiem, aptaujātie ar pamatizglītību, nestrādājošie, grupas ar vidējiem vai vidēji augstiem ienākumiem, Zemgalē dzīvojošie un tie, kuri vēlēšanās noteikti vai visticamāk nepiedalīsies, nebūtu gatavi strādāt vēlēšanu iecirknī.

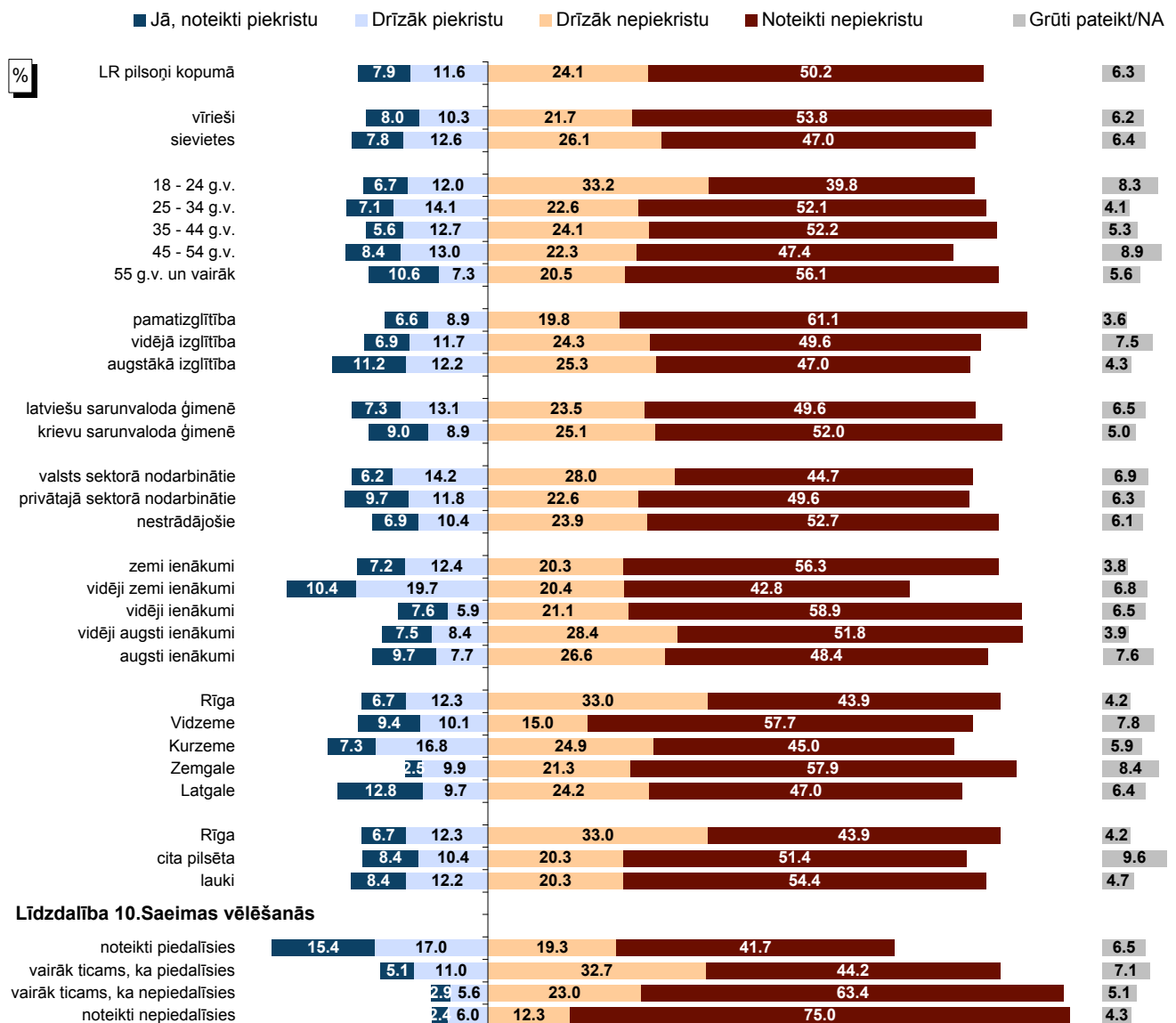
Gatavība kļūt par vēlēšanu novērotāju

"Vai Jūs būtu gatavs kļūt par vēlēšanu novērotāju, ja tiktu uzrunāts? Būt par novērotāju nozīmē – sekot līdzi balsošanas norisei vēlēšanu dienā 13 stundas un balsu skaitīšanai vēlēšanu iecirknī vēlēšanu naktī vidēji 7 stundas. Tas ir brīvprātīgs darbs, par to netiek saņemta samaksa."

Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=893

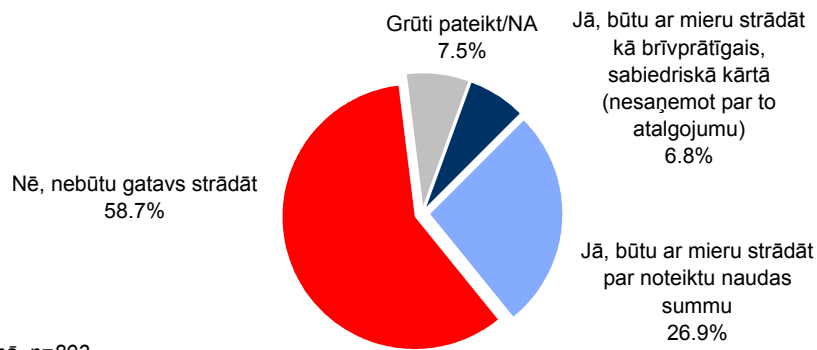
Sociāldemogrāfisko grupu atbilstu salīdzinājums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko raksturojumu 5.lpp.

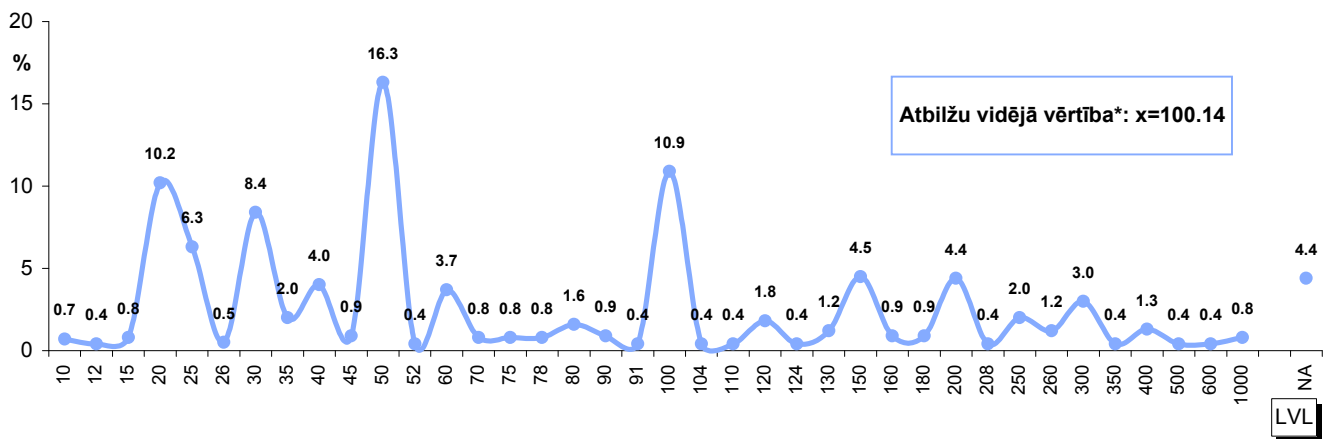
Vēlme strādāt vēlēšanu iecirknī

"Ja būtu tāda iespēja, vai Jūs vēlētos strādāt vēlēšanu iecirknī (tas nozīmē - 6 stundas iepriekšējā dienā pirms vēlēšanām, 20 stundas vēlēšanu dienā un naktī)?"

Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=893

"Jā, būtu ar mieru strādāt par noteiktu naudas summu":

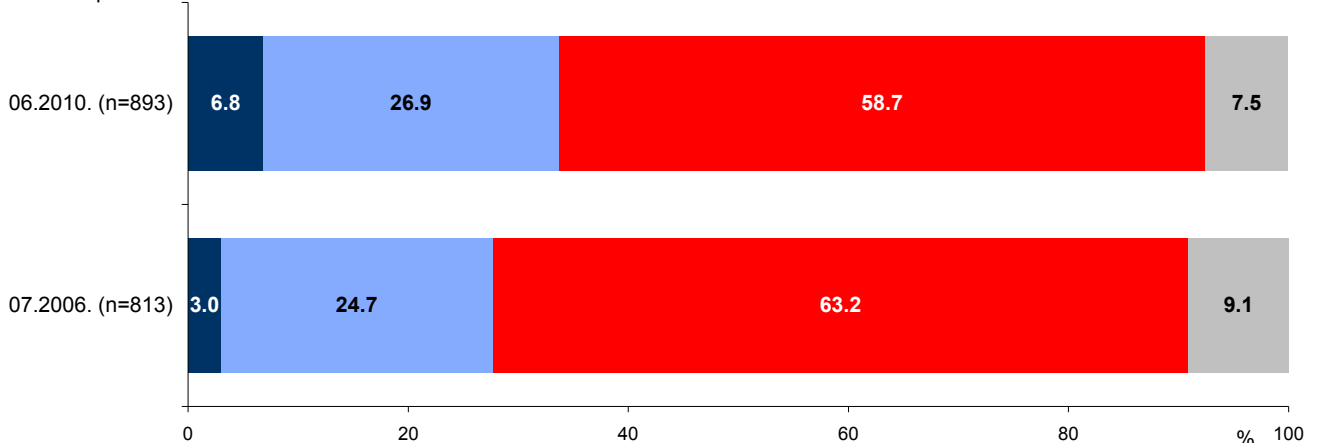

Bāze: LR pilsoņi, kuri norādīja, ka būtu ar mieru strādāt vēlēšanu iecirknī par noteiktu summu, n=242

*Atbilžu vidējā vērtība rēķināta no respondentiem, kuri snieguši konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "NA" īpatsvars)

2006.g. un 2010.g. aptauju datu salīdzinājums

- Jā, būtu ar mieru strādāt kā brīvprātīgais, sabiedriskā kārtā (nesaņemot par to atalgojumu)
- Jā, būtu ar mieru strādāt par noteiktu naudas summu
- Nē, nebūtu gatavs strādāt
- Grūti pateikt/NA

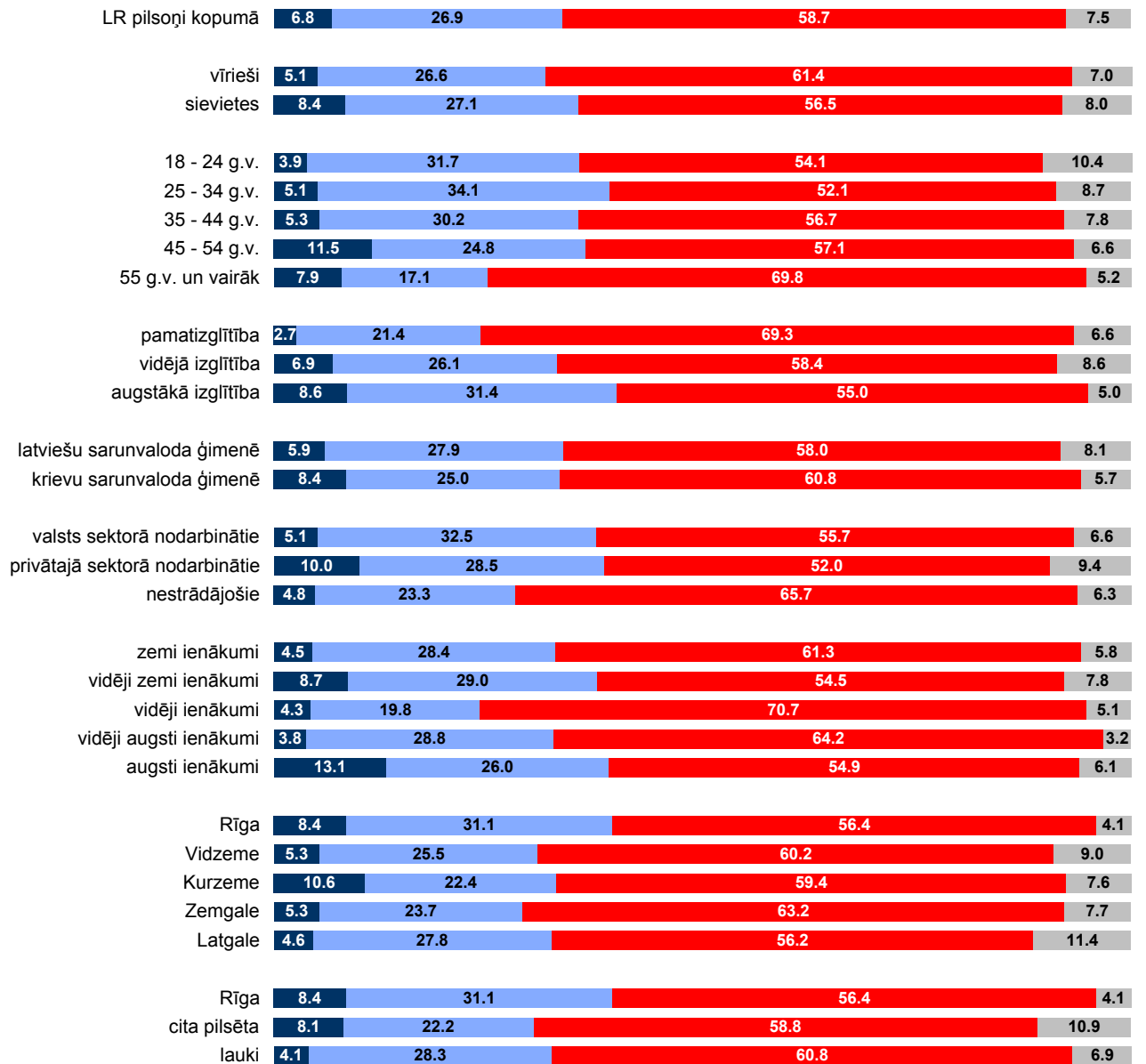
Bāzes: LR pilsoņi kopumā

Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

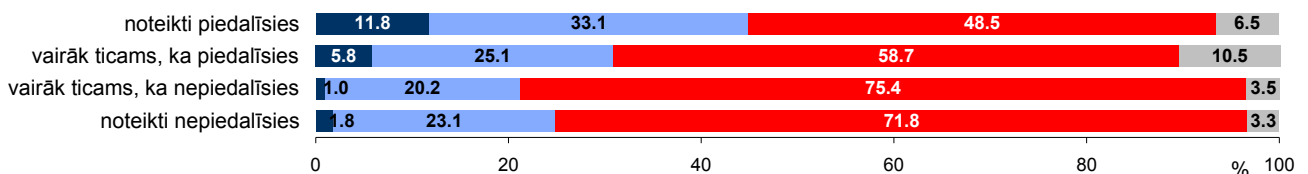
Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu salīdzinājums

"Ja būtu tāda iespēja, vai Jūs vēlētos strādāt vēlēšanu iecirknī (tas nozīmē - 6 stundas iepriekšējā dienā pirms vēlēšanām, 20 stundas vēlēšanu dienā un naktī)?"

- Jā, būtu ar mieru strādāt kā brīvprātīgais, sabiedriskā kārtā (nesaņemot par to atalgojumu)
- Jā, būtu ar mieru strādāt par noteiktu naudas summu
- Nē, nebūtu gatavs strādāt
- Grūti pateikt/NA

Līdzdalība 10.Saeimas vēlēšanās

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko raksturojumu 5.lpp.

3. Uzskati par vēlēšanu rezultātu godīgumu

Kā liecina pētījuma dati, vairākums LR pilsoņu (61%) uzskata, ka **vēlēšanu iecirknī, kurā viņi balsoja pēdējās vēlēšanās, kurās piedalījās, vēlēšanu rezultāti tika saskaitīti godīgi** (atbildes „noteikti tika saskaitīti godīgi” un „lielāka ir varbūtība, ka tika saskaitīti godīgi”), tai skaitā 25% uzskatīja, ka rezultāti noteikti tika saskaitīti godīgi. Nedaudz mazāk kā 1/5 (18%) uzskatīja, ka vēlēšanu rezultāti netika saskaitīti godīgi („noteikti netika saskaitīti godīgi” un „lielāka ir varbūtība, ka netika saskaitīti godīgi”), 5% atzīmēja, ka nekad nav piedalījušies vēlēšanās, bet 17% bija „grūti pateikt”, vai rezultāti tika saskaitīti godīgi.

Atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās liecina, ka viedokli, ka vēlēšanu rezultāti „noteikti tika saskaitīti godīgi” pauda no 17% līdz 39% respondentu, un biežāk nekā caurmērā tā uzskatīja respondenti vecumā no 45 līdz 54 gadiem, aptaujātie ar augstāko izglītību, tie, kuri ģimenē sarunājas latviešu valodā, aptaujātie ar zemiem ienākumiem, Kurzemē un Zemgalē dzīvojošie, pētījuma dalībnieki lauku apvidos un tie, kuri noteikti piedalīsies 10.Saeimas vēlēšanās.

Savukārt caurmērā kritiskāku attieksmi („noteikti netika saskaitīti godīgi” un „lielāka ir varbūtība, ka netika saskaitīti godīgi”) pauda krievvalodīgie, Vidzemē aptaujātie un tie, kuri noteikti vai visticamāk nepiedalīsies 10.Saeimas vēlēšanās.

Puse LR pilsoņu, atbildot uz jautājumu, kas, viņuprāt, **varētu gribēt mēģināt viltot vēlēšanu rezultātus Latvijā**, norādīja „partijas, partiju apvienības, kas piedalās vēlēšanās” (50%). Nedaudz retāk tas atzīmēts par „atsevišķiem deputātu kandidātiem” (41%), bet trešā biežāk minētā atbilde bija „ekonomiskie grupējumi” (30%).

Aptuveni 1/10 uzskatīja, ka vēlēšanu rezultātu viltošanā varētu būt ieinteresētas „vēlēšanu iecirkņu komisijas” (10%), „pašvaldību vēlēšanu komisijas” (9%) vai „Centrālā vēlēšanu komisija” (9%).

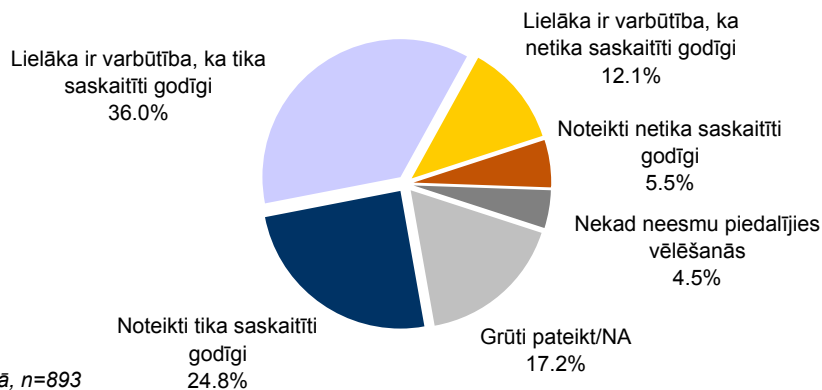
Lūgti novērtēt, cik ticams ir apgalvojums, ka **10.Saeimas vēlēšanās varētu būt mēģinājumi viltot vēlēšanu rezultātus**, 25% uzskatīja, ka tie ir „pilnīgi iespējami”, un 41% - ka „drīzāk iespējami”. To, ka mēģinājumi viltot rezultātus ir „drīzāk neiespējami”, norādīja 15%, un tikai 2% uzskatīja, ka šādi mēģinājumi ir „pilnīgi neiespējami”.

To, ka mēģinājumi viltot rezultātus ir kopumā iespējami, biežāk nekā caurmērā atzīmēja LR pilsoņi vecumā no 18 līdz 34 gadiem, respondenti ar pamatizglītību, Vidzemē dzīvojošie un tie, kuri noteikti nepiedalīsies vēlēšanās. Bet respondenti vecumā no 45 līdz 54 gadiem, aptaujātie ar vidēji zemiem vai augstiem ienākumiem, Kurzemē un Zemgalē dzīvojošie, kā arī LR pilsoņi, kuri noteikti piedalīsies vēlēšanās, biežāk nekā caurmērā uzskatījuši, ka mēģinājumi viltot rezultātus ir drīzāk vai pilnīgi neiespējami.

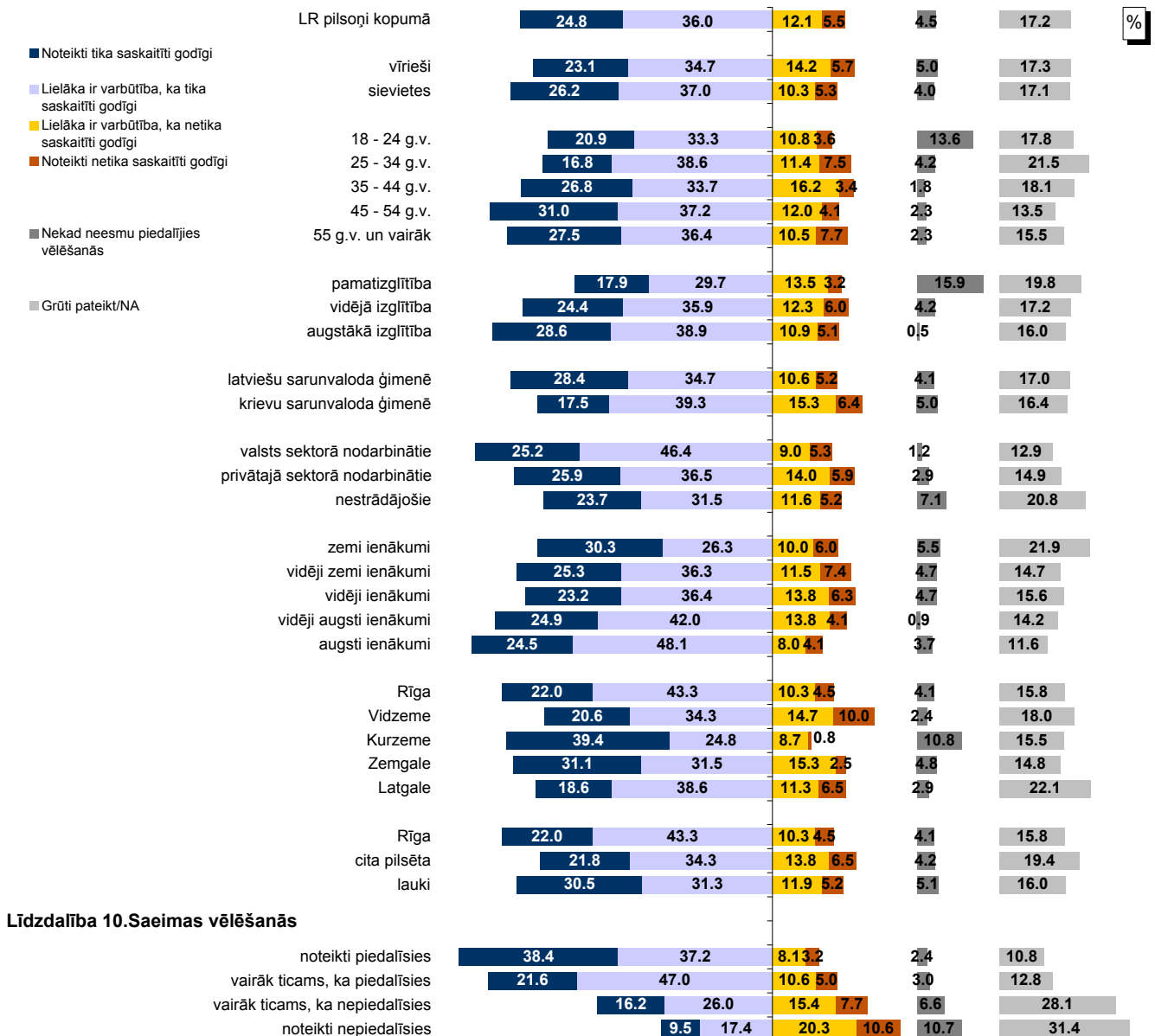
Uzskati par vēlēšanu rezultātu saskaitīšanas godīgumu

"Vai uzskatāt, ka vēlēšanu rezultāti vēlēšanu iecirknī, kurā balsojāt pēdējās vēlēšanās, kurās piedalījāties, tika saskaitīti godīgi?"

Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=893

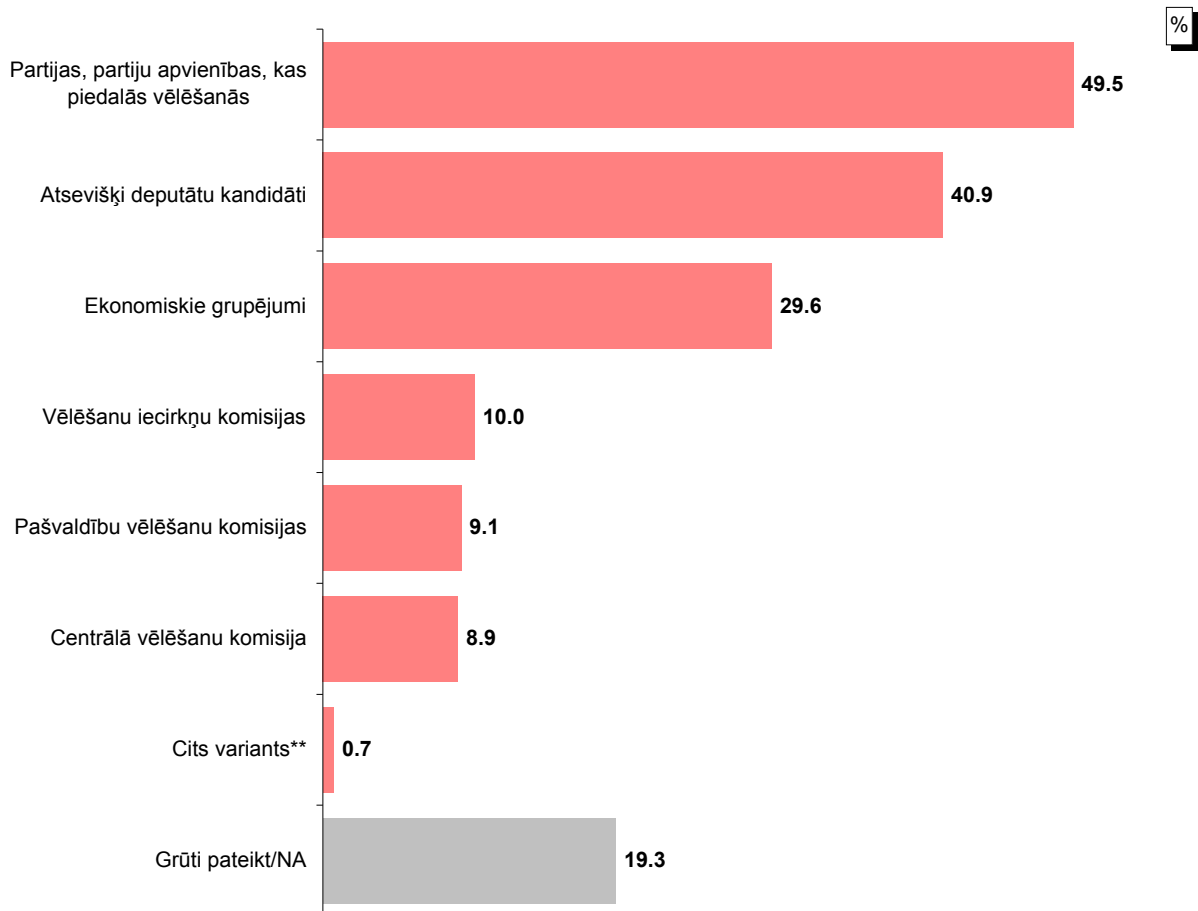
Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu salīdzinājums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko raksturojumu 5.lpp.

Vēlēšanu rezultātu viltošanā ieinteresētie

"Kas, Jūsaprāt, varētu gribēt mēģināt viltot vēlēšanu rezultātus Latvijā?"

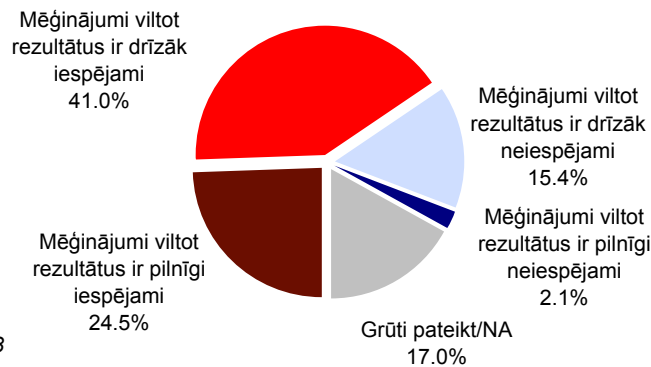
Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=893

*Tā kā respondenti varēja atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus, kopējā atbilžu summa pārsniedz 100%.

**Kategorijā "Cits variants" ietilpst: "sponsori" (minēts 4 reizes); "daļēji visi" (minēts 1 reizi); "tas, kam tas ir izdevīgi" (minēts 1 reizi); "var arī kļūdīties" (minēts 1 reizi).

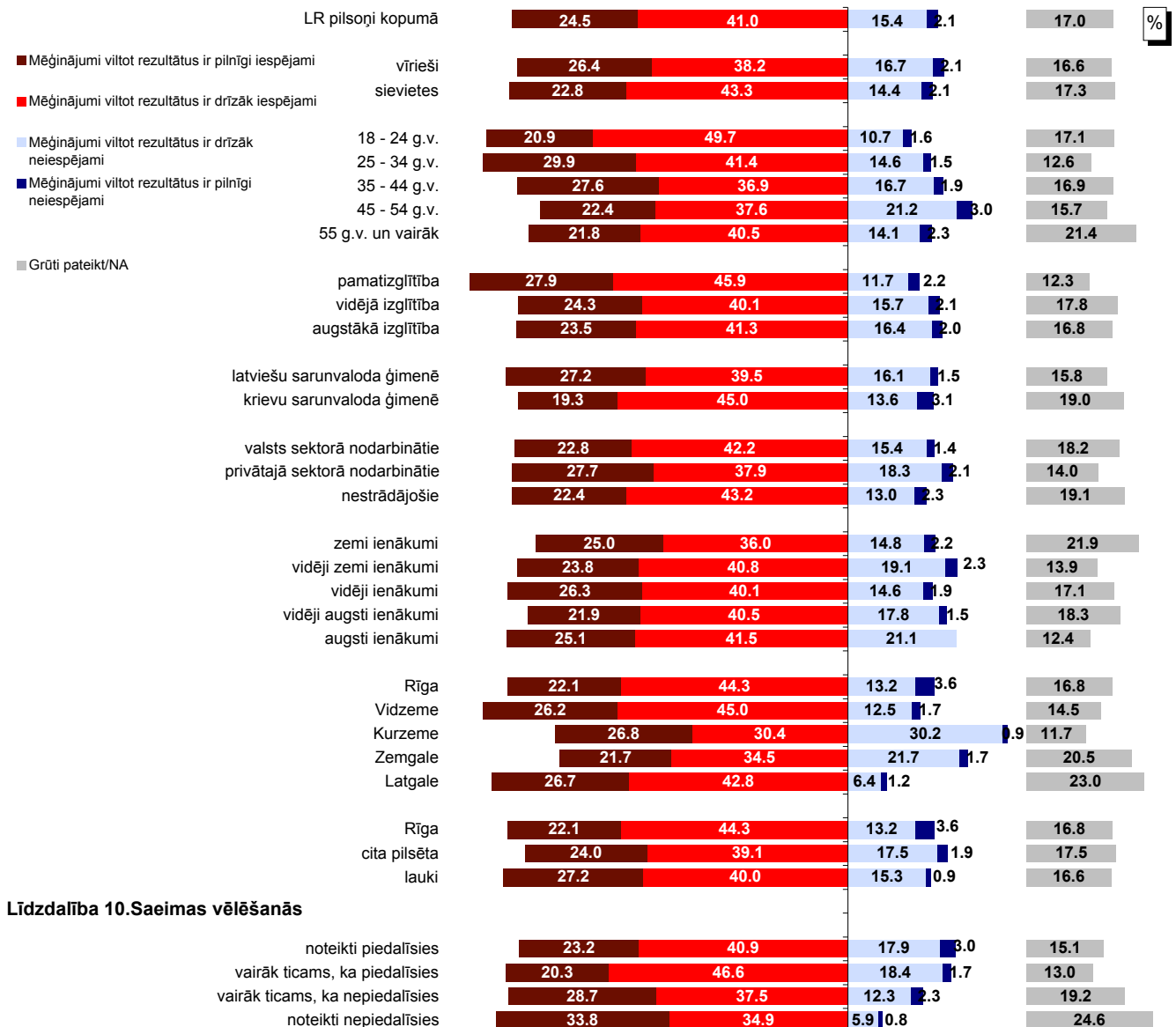
Uzskati par iespēju, ka 10.Saeimas vēlēšanās varētu tikt viltoti vēlēšanu rezultāti

"Cik ticams Jums liekas apgalvojums, ka nākamajās - 10.Saeimas vēlēšanās varētu būt mēģinājumi viltot vēlēšanu rezultātus?"

Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=893

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu salīdzinājums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko raksturojumu 5.lpp.

4. Attieksme pret "balsu pirkšanu" vēlēšanās

Kā liecina aptaujas dati, lielākā daļa iedzīvotāju nepiekrītu, ja viņiem tiktu **piedāvāta nauda par to, ka viņi vēlēšanās balso par noteiktu sarakstu** – 58% šādam piedāvājumam „noteikti nepiekrītu” un vēl 18% norādīja, ka „*lielāka ir iespēja, ka nepiekrītu*”. Kopumā 15% atzīmēja, ka piekrītu „pārdot” savu balsi, tai skaitā 6% minēja, ka „*noteikti piekrītu*” un 9% norādīja, ka „*lielāka ir iespēja, ka piekrītu šim piedāvājumam*”.

Salīdzinot ar iepriekšējo pētījumu rezultātiem, vērojams, ka 2010.gada dati būtiski neatšķiras no 2006.gada: 14% - 15% piekrītu nobalsot par noteiktu sarakstu, ja viņiem tiktu piedāvāta nauda, bet 76% tam nepiekrītu. Jāpiebilst, ka 2005.gadā LR pilsoņi nedaudz biežāk norādīja, ka piekrītu šādam piedāvājumam (17%).

Biežāk nekā caurmērā piedāvājumam balsot par noteiktu sarakstu piekrītu („*noteikti piekrītu*” vai „*lielāka ir iespēja, ka piekrītu*”) vīrieši, balsstiesīgie vecumā no 18 līdz 24 gadiem, vīrieši, respondenti ar pamatizglītību, krievvalodīgie, aptaujātie ar zemiem ienākumiem, Zemgalē un Latgalē dzīvojošie, kā arī tie, kuri noteikti vai visticamāk nepiedalīsies 10.Saeimas vēlēšanās. Tiesa, arī šajās grupās lielākā daļa aptaujāto atzīmēja, ka nepiekrītu piedāvājumam „pārdot” savu balsi.

To, ka piedāvājumam nepiekrītu, visbiežāk norādīja sievietes, respondenti, kuri vecāki par 45 gadiem, aptaujātie ar augstāko izglītību, valsts sektorā strādājošie, grupas ar vidēji zemiem, vidējiem vai augstiem ienākumiem, Vidzemē dzīvojošie un tie, kuri piedalīsies („*noteikti piedalīšos*” vai „*vairāk ticams, ka piedalīšos*”) 10.Saeimas vēlēšanās.

Lūgti 5 ballu skalā norādīt, cik lielā mērā viņi **nosoda cilvēkus, kuri piekrīt „pārdot balsi”**, 41% atzīmēja atbildi „1 – tā ir ļoti nosodāma rīcība”, un 22% atzīmēja atbildi „2”. Atbildes „4” un „5 – šajā rīcībā nav nekā nosodāma” norādītas retāk: 7% un 8%.

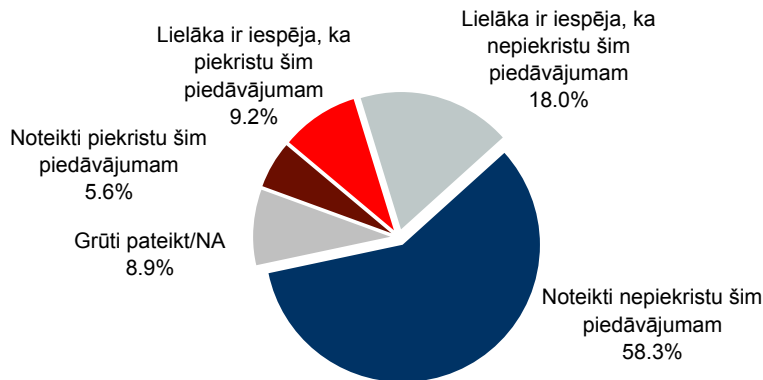
Kopš 2005.gada iedzīvotāju attieksme šajā jautājumā kļuvusi nedaudz nosodošāka – ja 2005.gadā atbilžu vidējā vērtība bija 2.35 (jo vidējā vērtība tuvāka skaitlim „1”, jo nosodošāka attieksme), 2006: 2.27, tad 2010.gadā tā ir 2.14.

Biežāk nekā caurmērā to, ka „balsu pārdošana” ir ļoti nosodāma rīcība (atbilde „1”), atzīmēja iedzīvotāji, kuri vecāki par 45 gadiem, respondenti ar augstāko izglītību, LR pilsoņi ar vidēji zemiem, vidējiem vai augstiem ienākumiem, Vidzemē dzīvojošie un tie, kuri noteikti piedalīsies 10.Saeimas vēlēšanās.

Savukārt starp balsstiesīgajiem vecumā no 18 līdz 34 gadiem, aptaujātajiem ar pamatizglītību, krievvalodīgajiem, respondentiem ar vidēji augstiem ienākumiem, Zemgalē un Latgalē dzīvojošajiem, kā arī LR pilsoņiem, kuri nepiedalīsies („*noteikti nepiedalīsies*” vai „*vairāk ticams, ka nepiedalīsies*”) 10.Saeimas vēlēšanās, kopumā 19% - 25% atzīmēja atbildes „4” un „5 – šajā rīcībā nav nekā nosodāma”.

Rīcība "balss pirkšanas" gadījumā

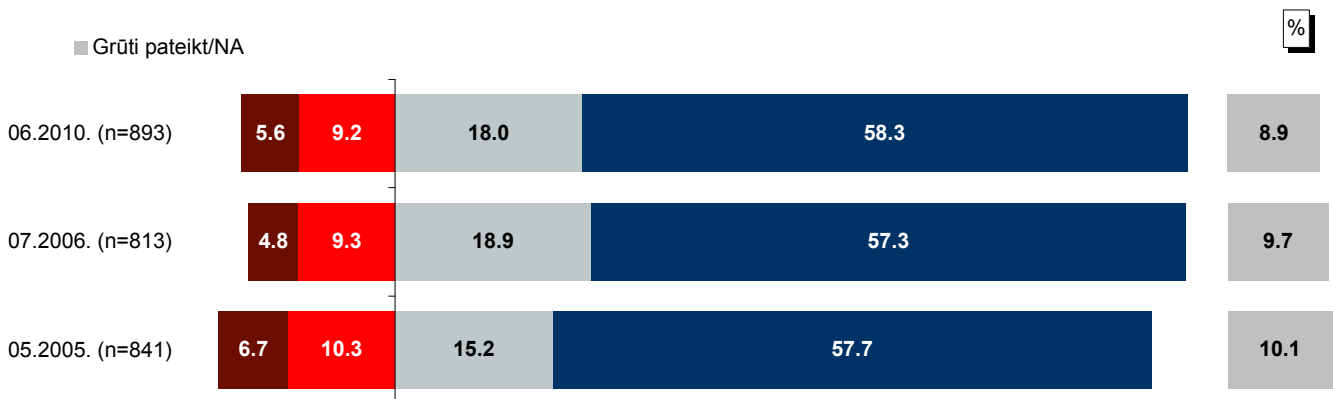
"Dažkārt vēlēšanās tiek mēģināts "nopirkt" vēlētāju balsis. Iedomājaties, ka Jums pirms 10.Saeimas vēlēšanām tiktu piedāvāta nauda par to, ka Jūs nobalsojat par noteiktu sarakstu. Kā Jūs rīkotos?"

Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=893

2005.g., 2006.g.* un 2010.g. aptauju datu salīdzinājums

- Noteikti piekrīstu šim piedāvājumam
- Lielāka ir iespēja, ka piekrīstu šim piedāvājumam
- Lielāka ir iespēja, ka nepiekrīstu šim piedāvājumam
- Noteikti nepiekrīstu šim piedāvājumam
- Grūti pateikt/NA

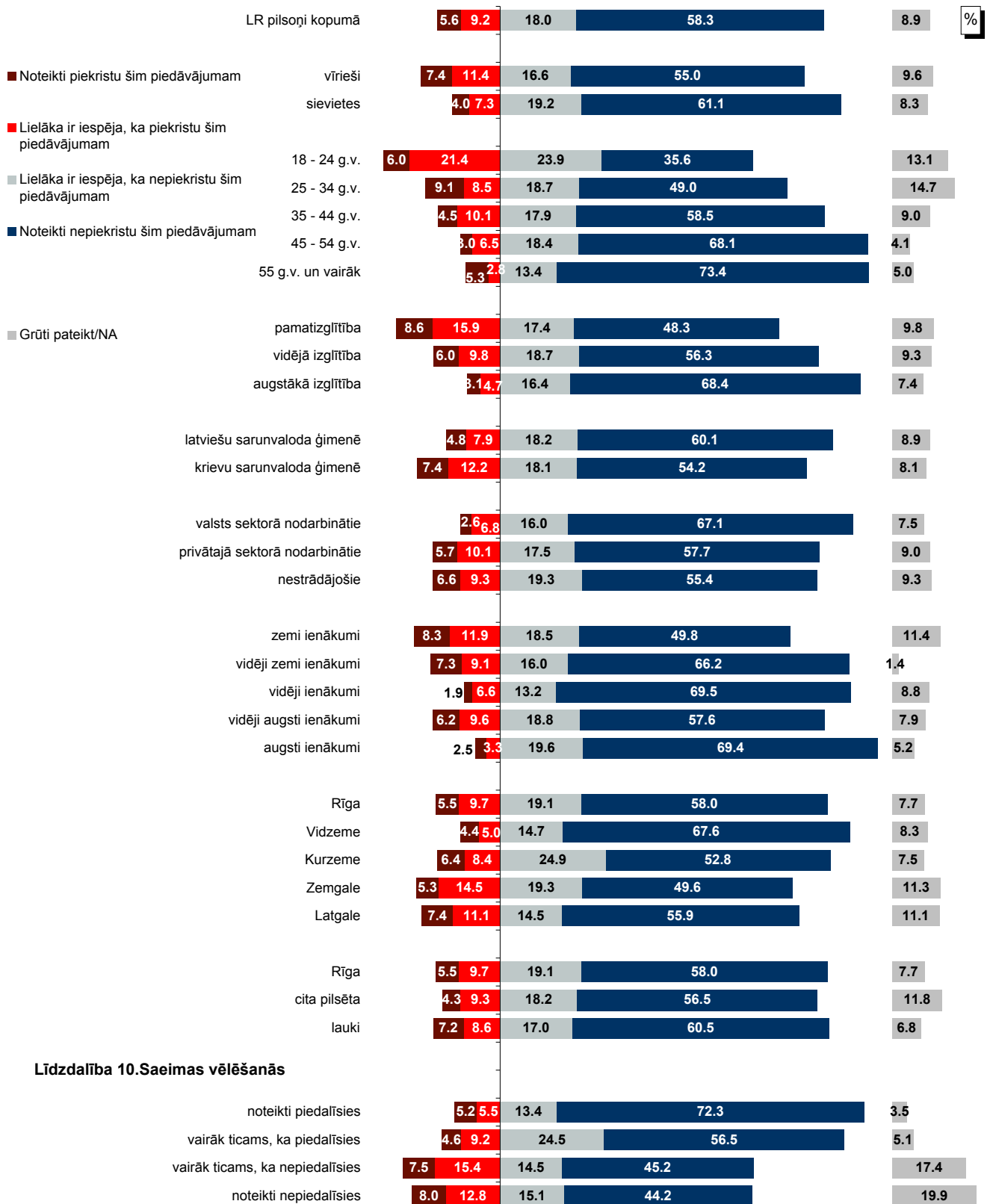
Bāzes: LR pilsoņi kopumā

*2005.gadā tika uzdots jautājums "Iedomājaties, ka Jums pirms vēlēšanām tiktu piedāvāta nauda par to, ka Jūs nobalsojat par noteiktu sarakstu. Kā Jūs rīkotos?", un 2006.gadā tika uzdots jautājums "Iedomājaties, ka Jums pirms 9.Saeimas vēlēšanām tiktu piedāvāta nauda par to, ka Jūs nobalsojat par noteiktu sarakstu. Kā Jūs rīkotos?"

Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu salīdzinājums

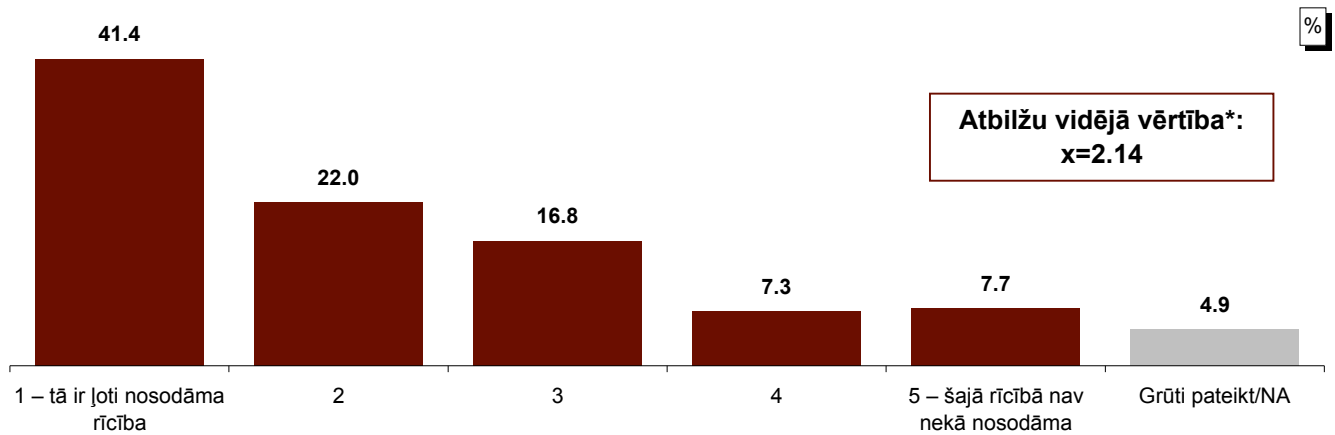
"Dažkārt vēlēšanās tiek mēģināts "nopirkt" vēlētāju balsis. Iedomājaties, ka Jums pirms 10.Saeimas vēlēšanām tiktu piedāvāta nauda par to, ka Jūs nobalsojat par noteiktu sarakstu. Kā Jūs rīkotos?"

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko raksturojumu 5.lpp.

Attieksme pret "balsu pārdošanu"

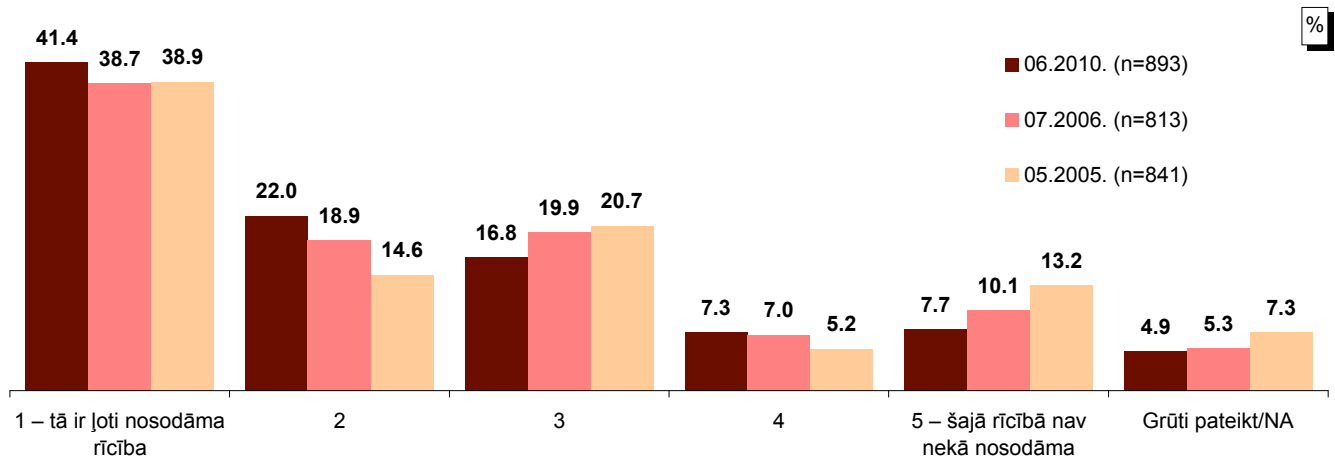
"Vispārīgi runājot, cik lielā mērā Jūs nosodāt cilvēkus, kuri piekrīt "pārdot balsi" (t.i., nobalsot par noteiktu partiju un vēlāk par to saņemt noteiktu naudas summu)?"

Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=893

*Atbilžu vidējā vērtība rēķināta no respondentiem, kuri snieguši konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "Grūti pateikt/NA" īpatsvars)

2005.g., 2006.g. un 2010.g. aptauju datu salīdzinājums

Bāzes: LR pilsoņi kopumā

Atbilžu vidējās vērtības salīdzinājums

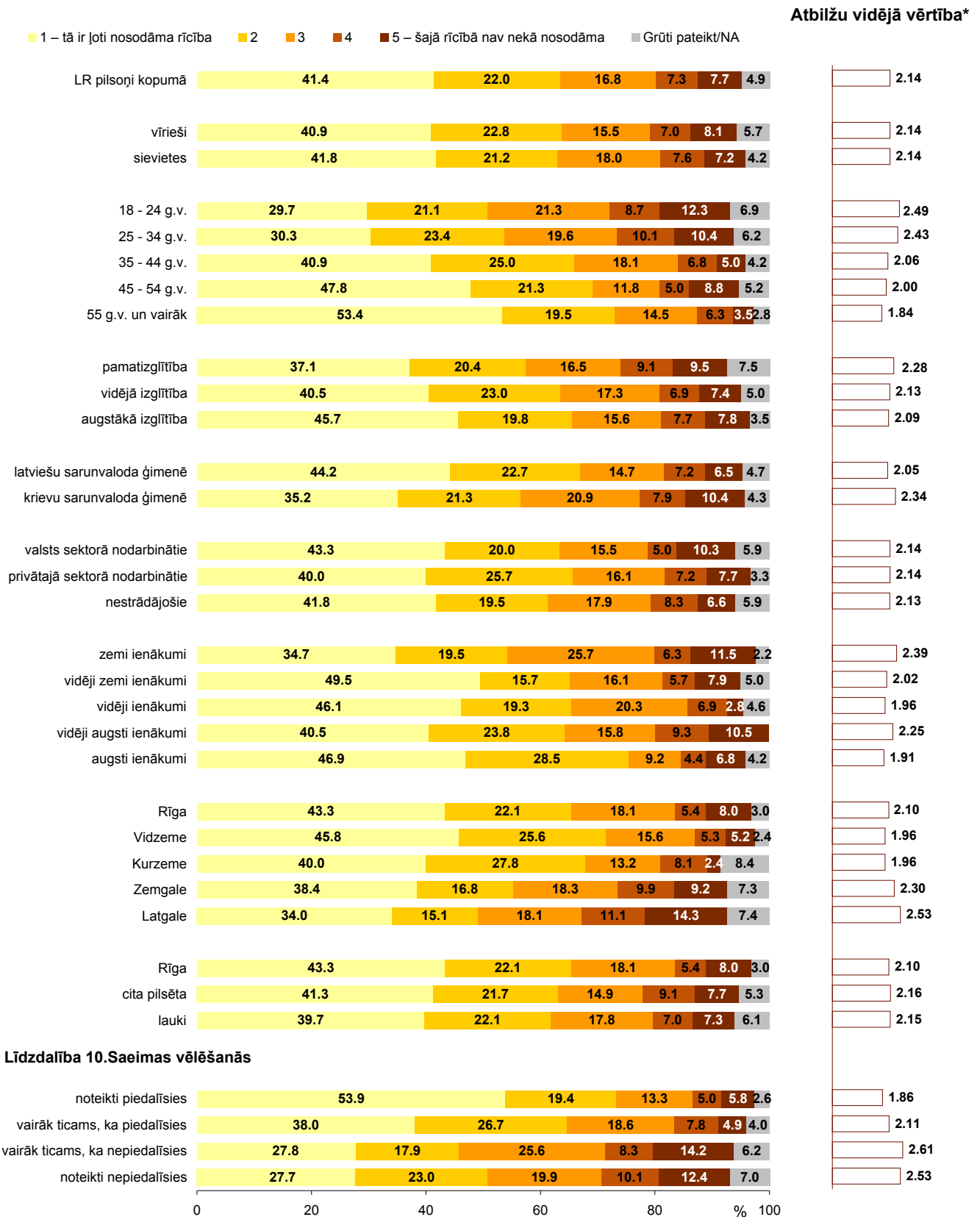

Bāzes: LR pilsoņi, kuri snieguši konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "Grūti pateikt/NA" īpatsvars)

Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu salīdzinājums

"Vispārīgi runājot, cik lielā mērā Jūs nosodāt cilvēkus, kuri piekrīt "pārdot balsi" (t.i., nobalsot par noteiktu partiju un vēlāk par to saņemt noteiktu naudas summu)?"

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko raksturojumu 5.lpp.

*Atbilžu vidējā vērtība rēķināta no respondentiem, kuri snieguši konkrētu atbildi (netiek ņemts vērā atbildes "Grūti pateikt/NA" īpatsvars)

5. Dažādu informācijas avotu izmantošanas biežums

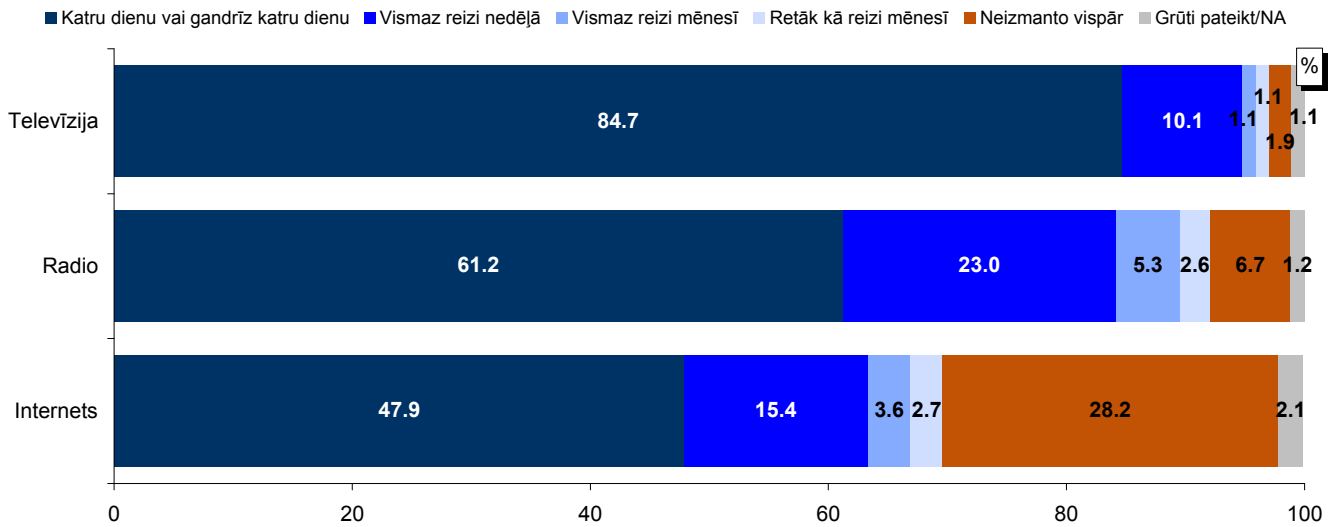
Kā liecina pētījuma dati, lielākā daļa iedzīvotāju katru vai gandrīz katru dienu izmanto tādus informācijas avotus kā televīzija (85%) un radio (61%). Nedaudz retāk tas norādīts par internetu – to katru vai gandrīz katru dienu izmanto nedaudz mazāk kā puse balsstiesīgo iedzīvotāju (48%). To, ka internetu neizmanto vispār, atzīmēja 28% pētījuma dalībnieku, par radio to norādīja 7%, bet televīziju – 2%.

Salīdzinot ar iepriekšējo aptauju datiem, vērojams, ka televīzijas un radio izmantošanas biežums ir nedaudz samazinājies, bet interneta – nedaudz pieaudzis.

Atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās liecina, ka televīziju un radio biežāk izmanto gados vecāki iedzīvotāji, bet respondenti vecumā no 18 līdz 34 caurmērā biežāk katru vai gandrīz katru dienu lieto internetu. Ja televīzijas izmantošanas biežums būtiski neatšķiras atkarībā no valodas, kādā respondents sarunājas ģimenē, tad savukārt radio caurmērā biežāk izmanto tie, kuri sarunājas latviešu valodā, bet internetu – krievvalodīgie. Tāpat internetu caurmērā biežāk izmanto arī tie, kuriem ir augsti ienākumi un Rīgā dzīvojošie.

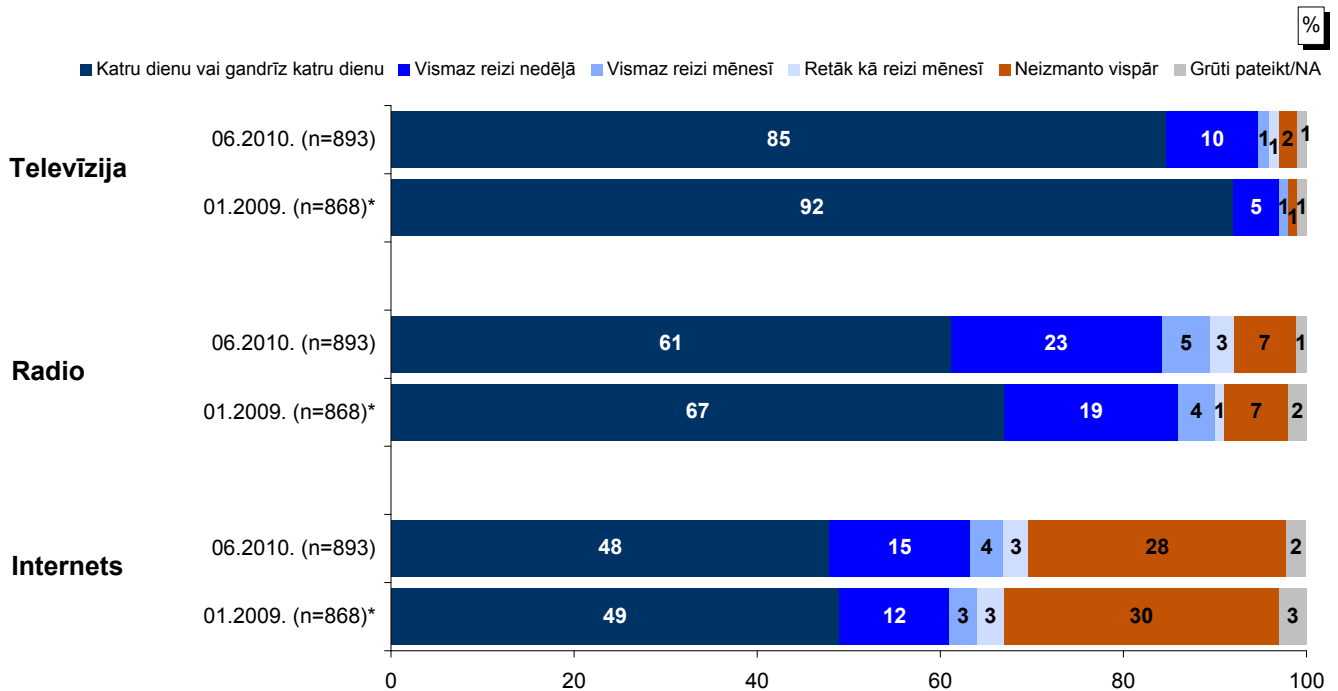
Informācijas avotu izmantošanas biežums

"Cik bieži izmantojat katru no minētajiem informācijas avotiem?"

Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=893

2009.g. un 2010.g. aptauju datu salīdzinājums

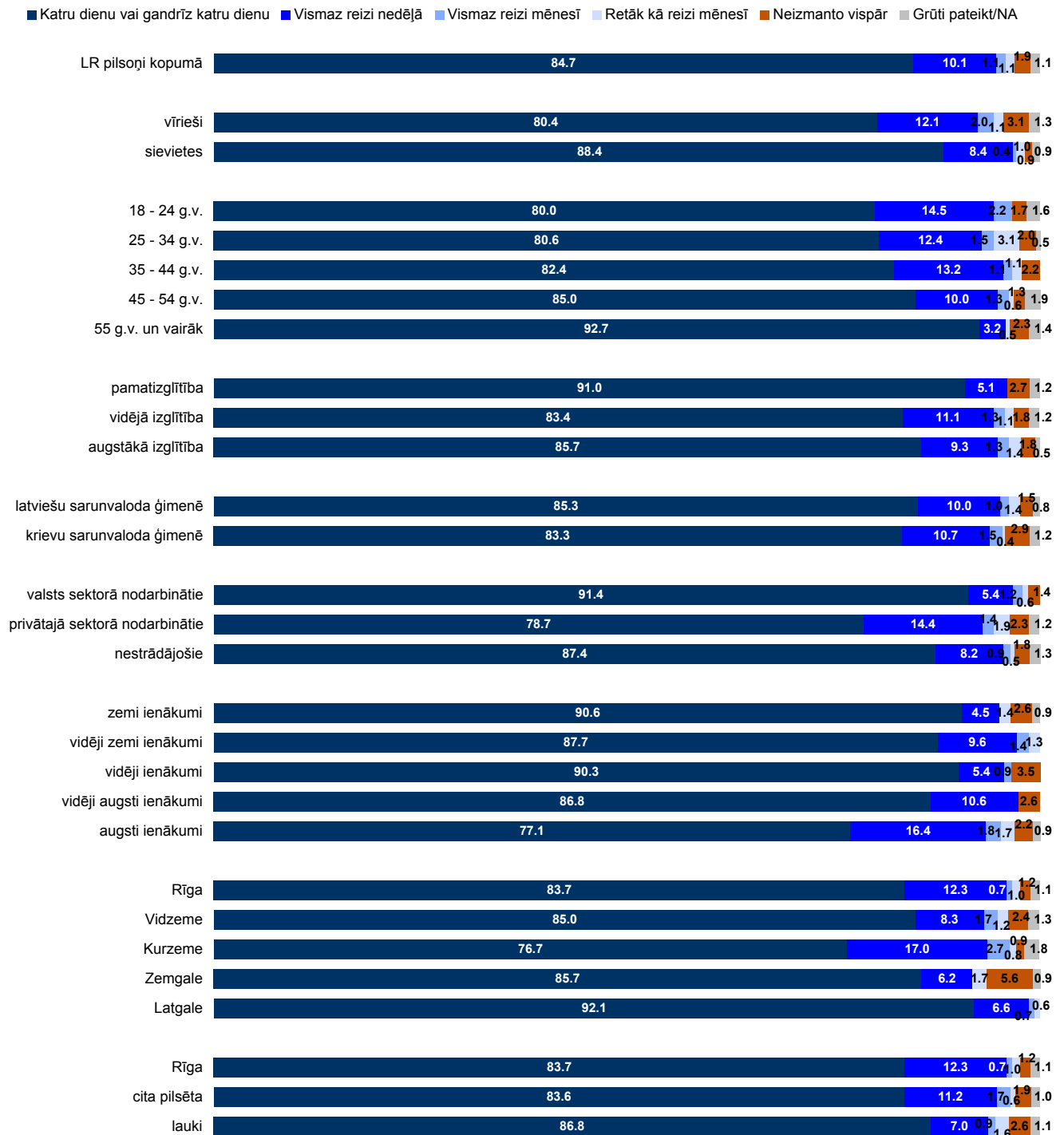
Bāzes: LR pilsoņi kopumā

*01.2009.g. dati iegūti no "Vēlētāju attieksmju pētījuma 2009", ko veica "Data Serviss"

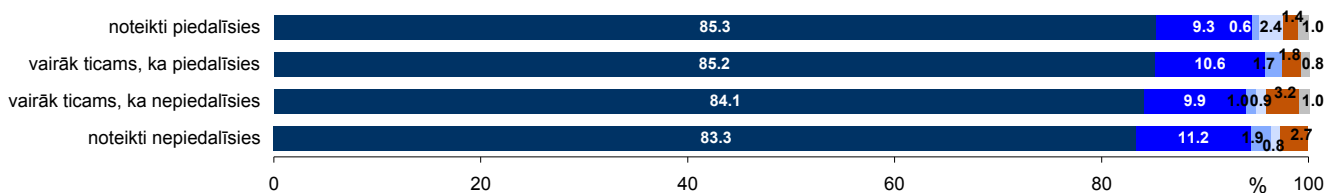
Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu salīdzinājums

"Cik bieži izmantojat katru no minētajiem informācijas avotiem: TELEVĪZIJA"

Līdzdalība 10.Saeimas vēlēšanās

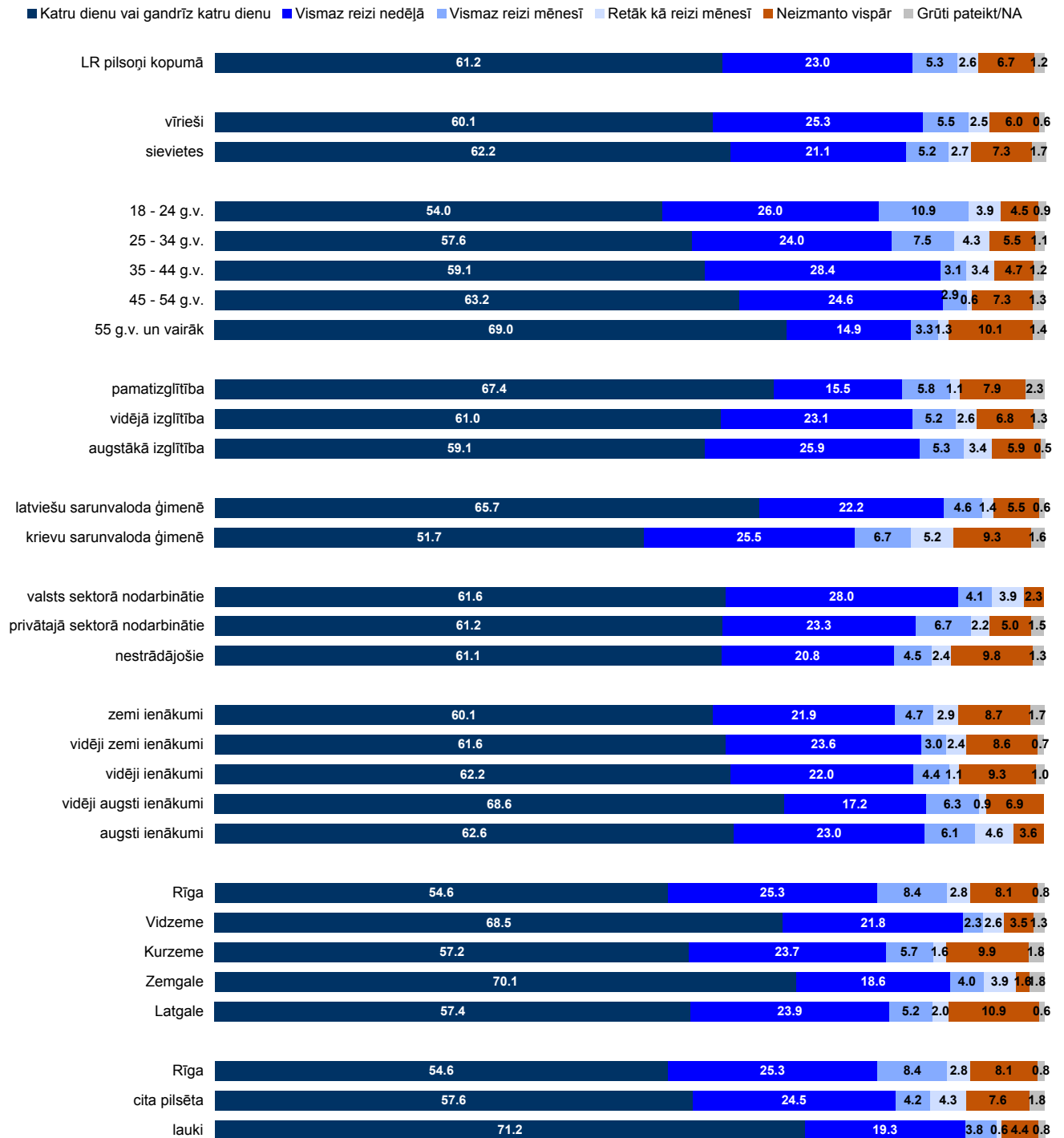

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko raksturojumu 5.lpp.

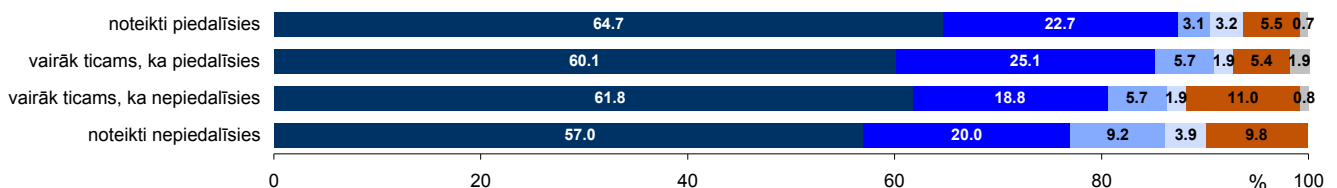
Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu salīdzinājums

"Cik bieži izmantojat katru no minētajiem informācijas avotiem: RADIO"

Līdzdalība 10.Saeimas vēlēšanās

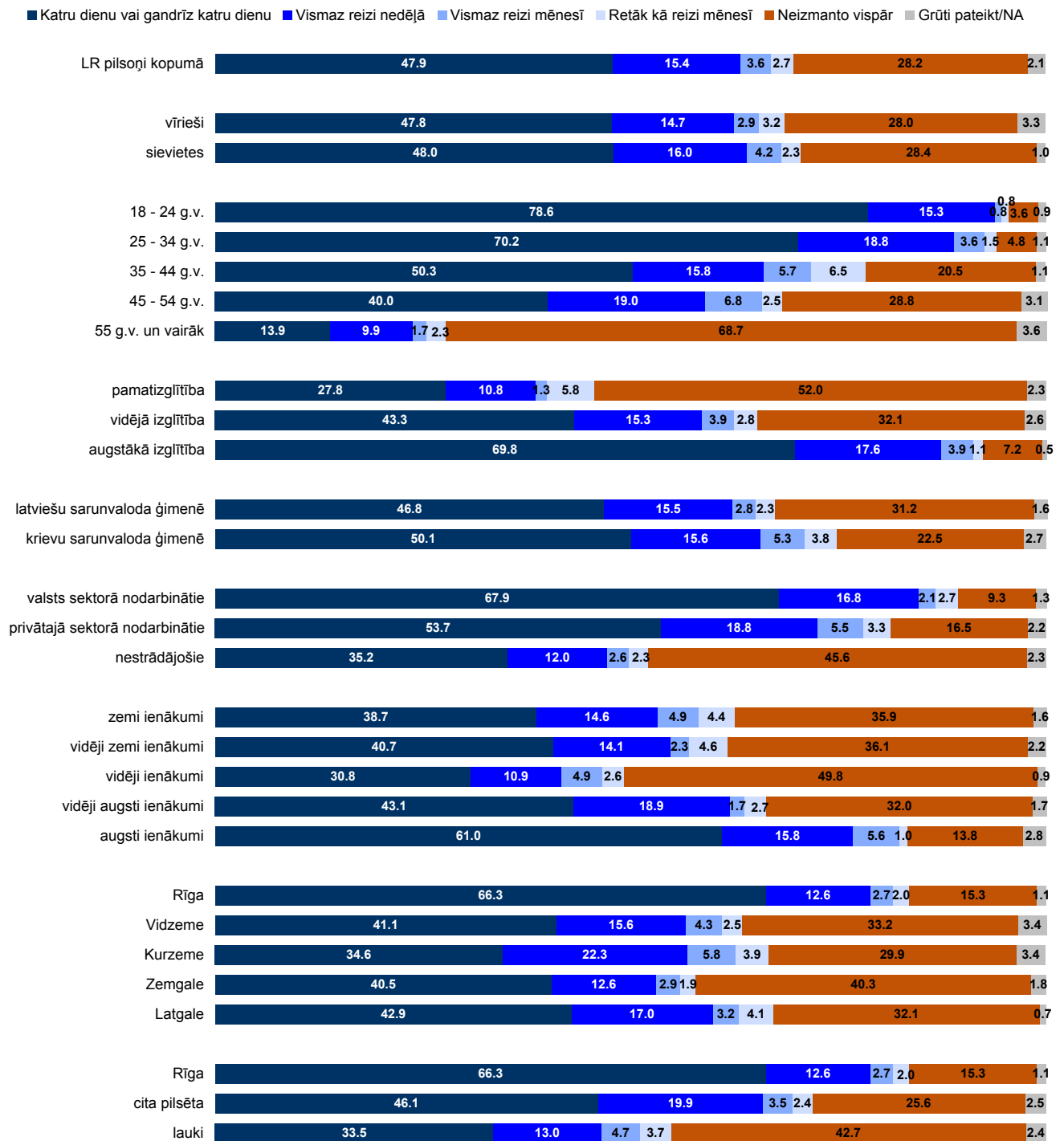

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko raksturojumu 5.lpp.

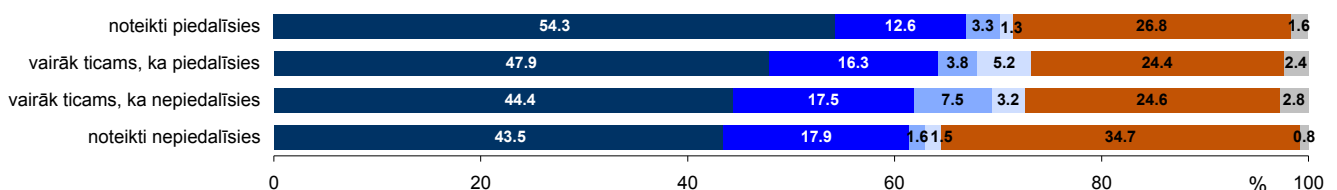
Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

Sociāldemogrāfisko grupu atbilžu salīdzinājums

"Cik bieži izmantojat katru no minētajiem informācijas avotiem: INTERNETS"

Līdzdalība 10.Saeimas vēlēšanās

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko raksturojumu 5.lpp.

6. Attieksme pret Centrālo vēlēšanu komisiju

2010.gada jūnija aptaujas ietvaros tika noskaidrots, cik lielā mērā balsstiesīgie Latvijas iedzīvotāji uzticas Centrālajai vēlēšanu komisijai. Saskaņā ar datiem kopumā aptuveni 2/5 respondentu (41%) norādīja, ka uzticas CVK (atbildes „pilnībā uzticos” un „drīzāk uzticos”). Savukārt kritisku vērtējumu aptaujātie sniedza nedaudz biežāk – atbildes „pilnīgi neuzticos” un „drīzāk neuzticos” minēja 45%.

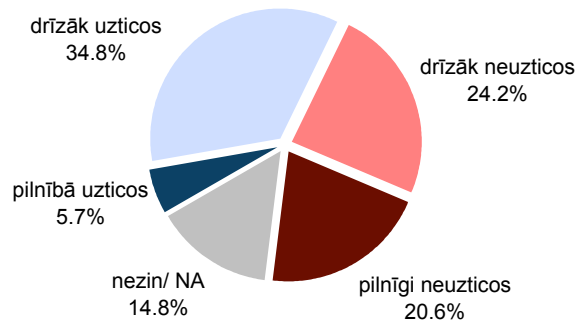
Raksturojot atbildes dažādās sociāldemogrāfiskajās grupās, vērojams, ka biežāk nekā caurmērā to, ka uzticas CVK, norādīja iedzīvotāji vecumā no 35 līdz 44 gadiem, tie, kuru ģimenē galvenā sarunvaloda ir latviešu valoda, valsts sektorā strādājošie, aptaujātie ar zemiem vai augstiem ienākumiem, Rīgā, Kurzemē un Zemgalē dzīvojošie, kā arī pētījuma dalībnieki lauku novados.

Savukārt LR pilsoņi vecumā no 25 līdz 34 gadiem un no 44 līdz 54 gadiem, tie, kuru sarunvaloda ģimenē ir krievu valoda, privātajā sektorā nodarbinātie, Vidzemē un Latgalē aptaujātie, kā arī citās pilsētās (ne Rīgā) dzīvojošie biežāk nekā caurmērā atzīmēja, ka neuzticas CVK.

Būtiskas atšķirības arī vērojamas, ja salīdzina atbildes atkarībā no tā, vai respondenti plāno piedalīties nākamajās – 10.Saeimas vēlēšanās. Ja no tiem, kuri „noteikti piedalīsies”, aptuveni puse minēja, ka uzticas CVK, tad savukārt no tiem, kuri „noteikti nepiedalīsies” vēlēšanās, to norādīja tikai 1/5.

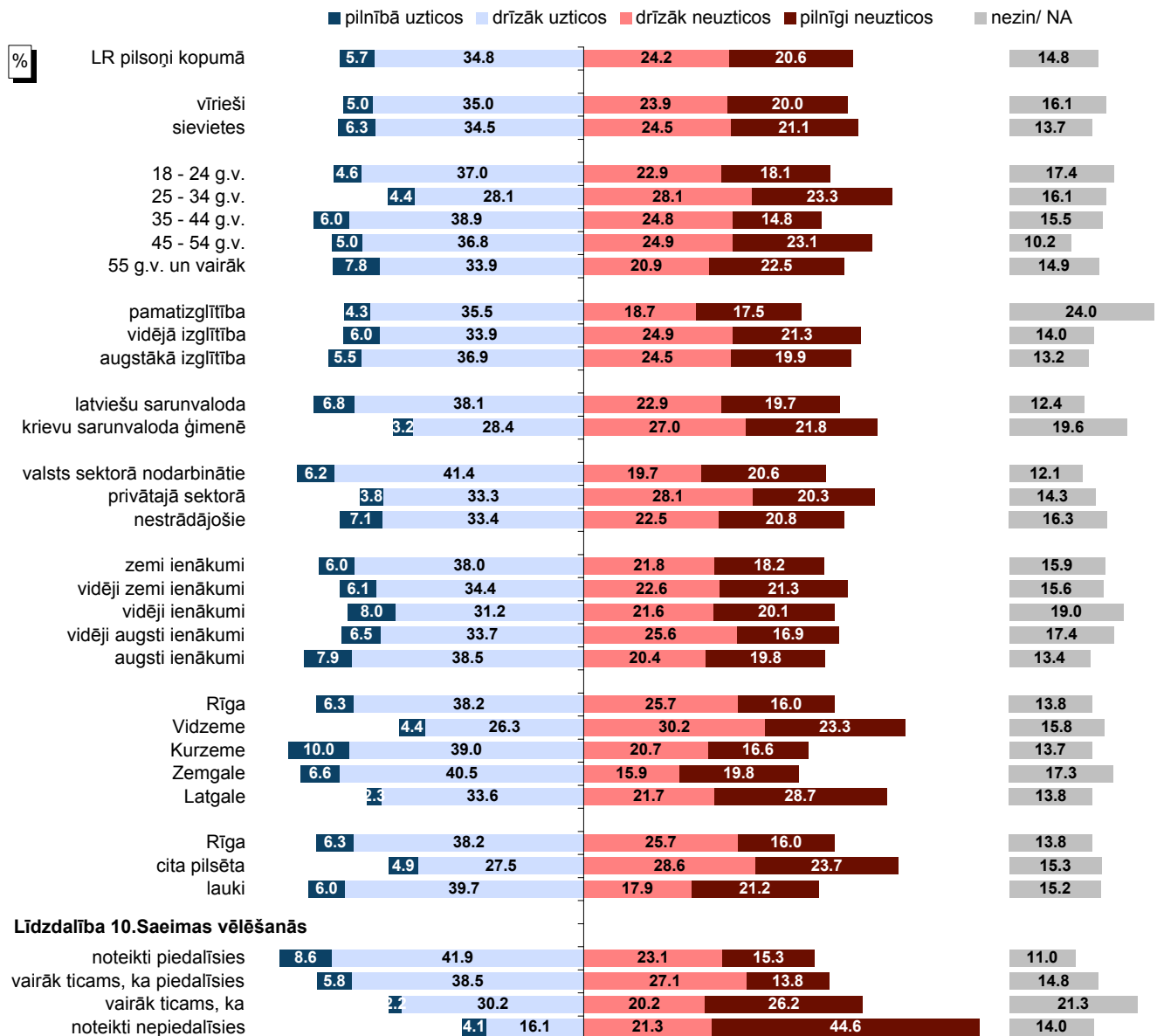
Uzticēšanās Centrālajai vēlēšanu komisijai

"Lūdzu, atzīmējiet, cik lielā mērā Jūs uzticaties zemāk uzskaitītajām valsts un sabiedriskajām institūcijām:
Centrālā vēlēšanu komisija"

Bāze: LR pilsoņi kopumā, n=893

Sociāldemogrāfisko grupu atbilstošu salīdzinājums

Bāzes: skatīt respondentu sociāldemogrāfisko raksturojumu 5.lpp.

Aptaujā izmantotā anketa

Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

1. Vai Jūs piedalīsieties 10. Saeimas vēlēšanās, kas notiks 2010.gada 2. oktobrī?

Noteikti piedalīšos	1
Vairāk ticams, ka piedalīšos	2
Vairāk ticams, ka nepiedalīšos	3
Noteikti nepiedalīšos	4
Grūti pateikt/NA	8

2. Lūdzu, miniet iemeslus, kāpēc Jūs piedalīsieties/nepiedalīsieties [Uzmanību intervētājam: jautāt tā, kā atbildēts uz jautājumu 1] vēlēšanās!

3. Vai Jūs piedalījāties 2009.gada 6.jūnija vēlēšanās, t.i., pēdējās pašvaldību un/vai Eiropas Parlamenta vēlēšanās? (Uzmanību intervētājam: ja piedalījies vismaz vienās, atbilde ir „jā”.)

Jā	1
Nē	2
Neatceros	3
Atsakās atbildēt (nepiedāvāt)	8

4. Vai uzskatāt, ka vēlēšanu rezultāti vēlēšanu iecirknī, kurā balsojāt pēdējās vēlēšanās, kurās piedalījāties, tika saskaitīti godīgi?

Noteikti tika saskaitīti godīgi	1
Lielāka ir varbūtība, ka tika saskaitīti godīgi	2
Lielāka ir varbūtība, ka netika saskaitīti godīgi	3
Noteikti netika saskaitīti godīgi	4
Nekad neesmu piedalījies vēlēšanās	5
Grūti pateikt/NA	8

5. Lūdzu, atzīmējiet, cik lielā mērā Jūs uzticiaties zemāk uzskaitītajām valsts un sabiedriskajām institūcijām: pilnībā uzticiaties, drīzāk uzticiaties, drīzāk neuzticiaties, pilnīgi neuzticiaties?

	pilnībā uzticos	drīzāk uzticos	drīzāk neuzticos	pilnīgi neuzticos	nezin/ NA
Centrālā vēlēšanu komisija	1	2	3	4	8

6. Kas, Jūsprāt, varētu gribēt mēģināt viltot vēlēšanu rezultātus Latvijā?

(Izsniegt kartīti 6, atzīmēt visus piemērotos atbilžu variantus!)

Centrālā vēlēšanu komisija	1
Pašvaldību vēlēšanu komisijas	2
Vēlēšanu iecirkņu komisijas	3
Partijas, partiju apvienības, kas piedalās vēlēšanās	4
Ekonomiskie grupējumi	5
Atsevišķi deputātu kandidāti	6
Cits variants (norādīt).....	7
Grūti pateikt/NA	8

7. Cik ticams Jums liekas apgalvojums, ka nākamajās - 10.Saeimas vēlēšanās varētu būtu mēģinājumi viltot vēlēšanu rezultātus?

Mēģinājumi viltot rezultātus ir pilnīgi iespējami	1
Mēģinājumi viltot rezultātus ir drīzāk iespējami	2
Mēģinājumi viltot rezultātus ir drīzāk neiespējami	3
Mēģinājumi viltot rezultātus ir pilnīgi neiespējami	4
Grūti pateikt/NA	8

8. Vai kāds no Jūsu draugiem, radniekiem, kuri ir vecumā no 18 gadiem un ir LR pilsoņi, pastāvīgi dzīvo, strādā ārvalstīs?

Jā	1	Pāriet pie 9.jautājuma
Nē	2	Pāriet pie 10.jautājuma
Grūti pateikt/NA	8	

Vēlētāju attieksmju pētījums 2010

9. Vai Jūsu draugi, radnieki, kuri dzīvo, strādā ārvalstīs, plāno piedalīties 10.Saeimas vēlēšanās, kas notiks 2010.gada 2.oktobrī?

Visi plāno piedalīties	1
Vairāk nekā puse plāno	2
Puse plāno	3
Mazāk nekā puse plāno	4
Neviens neplāno	5
Grūti pateikt/NA	8

10. Vai Jūs būtu gatavs kļūt par vēlēšanu novērotāju, ja tiktu uzrunāts? Būt par novērotāju nozīmē – sekot līdz balsošanas norisei vēlēšanu dienā 13 stundas un balsu skaitīšanai vēlēšanu iecirknī vēlēšanu naktī vidēji 7 stundas. Tas ir brīvprātīgs darbs, par to netiek saņemta samaksa.

Jā, noteikti piekristu	1
Drīzāk piekristu	2
Drīzāk nepiekristu	3
Noteikti nepiekristu	4
Grūti pateikt/NA	8

11. Ja būtu tāda iespēja, vai Jūs vēlētos strādāt vēlēšanu iecirknī (tas nozīmē - 6 stundas iepriekšējā dienā pirms vēlēšanām, 20 stundas vēlēšanu dienā un naktī)? (Atzīmēt vienu atbildes variantu!)

Jā, būtu ar mieru strādāt kā brīvprātīgais, sabiedriskā kārtā (nesaņemot par to atalgojumu)	1
Jā, būtu ar mieru strādāt par noteiktu naudas summu (norādīt, par kādu summu (uz rokas) būtu gatavs strādāt)..... Ls	2
Nē, nebūtu gatavs strādāt	3
Grūti pateikt/NA	8

12. Cik bieži izmantojat katru no minētajiem informācijas avotiem?

		Katru dienu vai gandrīz katru dienu	Vismaz reizi nedēļā	Vismaz reizi mēnesī	Retāk kā reizi mēnesī	Neizmanto vispār	Grūti pateikt/NA
1	Televīzija	1	2	3	4	5	8
2	Radio	1	2	3	4	5	8
3	Internets	1	2	3	4	5	8

13. Dažkārt vēlēšanās tiek mēģināts “nopirkt” vēlētāju balsis. Iedomājaties, ka Jums pirms 10.Saeimas vēlēšanām tiktu piedāvāta nauda par to, ka Jūs nobalsojat par noteiktu sarakstu. Kā Jūs rīkotos?

Noteikti piekristu šim piedāvājumam	1
Lielāka ir iespēja, ka piekristu šim piedāvājumam	2
Lielāka ir iespēja, ka nepiekristu šim piedāvājumam	3
Noteikti nepiekristu šim piedāvājumam	4
Grūti pateikt/NA	8

14. Vispārīgi runājot, cik lielā mērā Jūs nosodāt cilvēkus, kuri piekrīt “pārdot balsi” (t.i., nobalsot par noteiktu partiju un vēlāk par to saņemt noteiktu naudas summu)? Lūdzu, novērtējiet savu attieksmi 5 punktu skalā, kur “1” nozīmē “tā ir ļoti nosodāma rīcība”, bet “5 – “šajā rīcībā nav nekā nosodāma”.

1 – tā ir ļoti nosodāma rīcība					5 – šajā rīcībā nav nekā nosodāma
1	2	3	4		5

Grūti pateikt/NA 98

SKDS

sabiedriskās domas pētījumu centrs

Baznīcas iela 32-2, Rīga, Latvija, LV-1010

Tālr.: 67 312 876, fakss: 67 312 874

E-mail: skds@skds.lv

www.skds.lv